

Wójt Gminy Sicienko

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr IX/61/11
Rady Gminy Sicienko
z dnia 31 sierpnia 2011r.

S t u d i u m

uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy
Sicienko

tekst Studium - część druga

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

Studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sicienko

tekst Studium - część druga

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Spis treści

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY.....	3
CELE I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	5
WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA. TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY.....	15
OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK.....	17
OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	19
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	21
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE ROZWOJU TURYSTYKI I WYPOCZYNKU.....	21
KIERUNKI ROZWOJU W ZAKRESIE KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	22
OBRONA CYWILNA.....	28
ZADANIA CELU PUBLICZNEGO O CHARAKTERZE LOKALNYM.....	28
ZADANIA CELU PUBLICZNEGO O CHARAKTERZE PONADLOKALNYM.....	29
OBSZARY, DLA KTÓRYCH ISTNIEJE OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	30
OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	30
OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POW. 2000 M KW.....	31
OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ ZAGROŻONE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	31
OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNYCH.....	31
OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.....	32
OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI.....	32
GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	32
OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.....	32
OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH.....	32

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Sicienko położona jest w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie bydgoskim. Sąsiaduje z Bydgoszczą, a położenie w strefie oddziaływania tego miasta, jest jedną z najważniejszych determinant rozwoju gminy.

Gmina jest jedną z 8 gmin powiatu bydgoskiego (powiat tworzy 6 gmin wiejskich i 2 miejsko-wiejskie). Sąsiaduje z miastem Bydgoszcz oraz gminami: Koronowo (powiat bydgoski), Białe Błota (powiat bydgoski), Mrocza (powiat nakielski), Nakło (powiat nakielski) oraz Sośno (powiat sępoleński). W bezpośrednim sąsiedztwie gminy leży więc kilka miast o różnym potencjale, funkcjach i klasach wielkościowych.

Odległość (komunikacyjna) do centrum Bydgoszczy - miasta stanowiącego ośrodek realizacji zdecydowanej większości potrzeb mieszkańców (w tym praktycznie wszystkich potrzeb ponadpodstawowych) - wynosi z większości miejscowości kilkanaście kilometrów. Odległość czasowa jest jednak niewspółmiernie wysoka, a część gminy jest niezbyt dobrze obsłużona w komunikacji publicznej, a więc miasto nie jest aż tak dobrze dostępne jak wskazywałoby na to położenie gminy. Dostęp w komunikacji indywidualnej jest stosunkowo dobry, jednak wąskim gardłem jest sieć drogowa zachodniej części miasta Bydgoszczy, opierająca się na zaledwie pojedynczych arteriach tranzytowych.

Gmina należy do jednostek dosyć dużych pod względem zajmowanej powierzchni (179 km², co daje 20 lokatę wśród 144 gmin Województwa Kujawsko - Pomorskiego) oraz pod względem liczby ludności (9,3 tys., co daje 50. lokatę wśród 144 gmin, ale aż 18. jeśli uwzględni się tylko gminy wiejskie i obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich - takich obszarów jest 127, a 12. jeśli uwzględni się tylko gminy wiejskie). Gmina ma zwarty, ale wydłużony kształt, wskutek czego odległość między skrajnie położonymi punktami w osi pn-zach - pd-wsch przekracza 23 km. Siedziba gminy położona jest centralnie, jeśli uwzględni się całą powierzchnię gminy, ale acentralnie, jeśli wyłączy się tereny leśne (zajmujące 20% powierzchni i skupione w jednej - południowo-wschodniej - części).

Gęstość zaludnienia wynosi 52 os/km², a w odniesieniu do obszaru bez lasów, łąk i pastwisk – 71 osób/km² – pierwsza wartość jest zbliżona do średniej wojewódzkiej dla obszarów wiejskich (średnia wynosi 46), a druga (odniesiona do faktycznej powierzchni zamieszkania i prowadzenia działalności; jest to wskaźnik uznawany za najbardziej obiektywny) jest zbliżona do średniej wojewódzkiej (68). Obydwie wartości mają charakter neutralny i nie stanowią istotnego uwarunkowania rozwoju (ani pozytywnego, ani negatywnego).

2. HIERARCHIA SIECI OSADNICZEJ

Sieć osadnicza gminy, licząca od 2010 roku 39 miejscowości, skupionych w 20 sołectwach, jest silnie rozdrobniona. Już liczba miejscowości jest wysoka na tle innych gmin, a przeciętna liczba ludności miejscowości jest stosunkowo mała. Warto zauważyć, że większość miejscowości zalicza się do kategorii małych lub bardzo małych. Siedziba gminy nie jest największą miejscowością.

Rozdrobnienie osadnictwa to ważne i trwałe, niekorzystne uwarunkowanie rozwoju – znacznie podnosi koszty i utrudnia prawidłową realizację zadań własnych gminy, ogranicza możliwości rozwoju gospodarczego (zbyt mały popyt wewnętrzny), nie gwarantuje odnowy pokoleniowej (zbyt mały potencjał demograficzny). Wiele miejscowości należy traktować w perspektywie jako wsie nierozwojowe.

Hierarchia sieci osadniczej oraz jej wyposażenie w zakresie usług jest modyfikowane bliskością miasta, zapewniającego obsługę ludności w zakresie funkcji ponadpodstawowych, ale częściowo także podstawowych (codziennych), gdyż znaczna część ludności jest związana ekonomicznie (zawodowo) z Bydgoszczą (codzienne

dojazdy do pracy wiązą się często także z załatwianiem tu codziennych potrzeb socjalno-bytowych).

Na terenie gminy realizowane są tylko podstawowe potrzeby ludności, związane z zadaniami własnymi gminy. Hierarchię sieci osadniczej w gminie wyznaczono na podstawie stanu wyposażenia w usługi odzwierciedlające realizację zadań własnych. W hierarchii wyznacza się 3 poziomy obsługi:

- Głównym ośrodkiem obsługi na terenie gminy pozostanie Sicienko,
- Jako ośrodki uzupełniające wyznacza się: Wojnowo, Strzelewo, Kruszyn, Trzemiętowo, Samsieczno,
- Pozostałe miejscowości nie będą pełniły funkcji obsługi mieszkańców lub będą pełniły funkcje o niewielkim znaczeniu w zakresie generowania przepływów osób i zależności (powiązań) funkcjonalnych.

W planowaniu rozwoju przestrzennego gminy (aspekty nawiązujące do stanu sieci osadniczej), należy bezwzględnie przestrzegać zasad:

- koncentracji ludności - realizowanej poprzez preferencje dla największych miejscowości przy podejmowaniu decyzji mających wpływ na dalszy rozwój gminy (zasada ta powinna być najważniejszą zasadą przy podejmowaniu decyzji w zakresie rozwoju mieszkalnictwa, usług i infrastruktury); zasada ta nie wyklucza lokalizacji nowych terenów mieszkaniowych poza terenami istniejącego zainwestowania (tego rodzaju procesy są typowe dla stref podmiejskich), ale należy wówczas dążyć do koncentracji nowo wyznaczanych terenów budowlanych w ramach dużych kompleksów;
- wzajemnego dostosowania potencjału obsługi ludności i rzeczywistego rozmieszczenia ludności - dotyczy to przede wszystkim rozwoju osadnictwa o charakterze podmiejskim, które cechuje się dużą skalą i często lokalizowane jest w oddaleniu od istniejącego zainwestowania, co prowadzi do powstawania osiedli o liczbie ludności porównywalnej z dużymi miejscowościami - powstaje wówczas problem obsługi mieszkańców tych osiedli w podstawowe usługi, zwłaszcza w opiekę przedszkolną i szkolnictwo podstawowe oraz gimnazjalne.

3. FUNKCJE GMINY

Gmina charakteryzuje się pełnieniem zróżnicowanych funkcji społeczno-gospodarczych:

- Podstawowe znaczenie dla większości obszaru gminy pełni funkcja rolnicza, związana z występowaniem stosunkowo dobrych warunków przyrodniczych (jakość gleb) oraz pozaprzyrodniczych (struktury agrarne, otoczenie i zaplecze rolnictwa). Zdecydowana większość powierzchni gminy ma charakter typowy dla wielkopowierzchniowego uspołecznionego rolnictwa, a znaczna część miejscowości ma fizjonomię i morfologię typową dla byłych osiedli pegeerowskich. (Pod tym względem gmina Sicienko jest bardzo podobna do gmin leżących w sąsiedztwie - na północy i zachodzie, gdzie jest kontynuacja tego rodzaju przestrzeni rolniczej. Wykształcił się tu zwarty kompleks obszarów rolnych o dużym potencjale - pod względem produkcji żywności istotny nawet w skali całego województwa.) Stosunkowo duża część mieszkańców gminy wciąż utrzymuje się z rolnictwa, które wykazuje cechy wielkopowierzchniowego i wysokotowarowego, a więc zapewniającego relatywnie korzystne warunki ekonomiczne.
- Południowa i południowo-wschodnia część gminy w coraz większym stopniu przybiera charakter wielofunkcyjny typowy dla obszarów podmiejskich (rozwijających się pod wpływem sąsiedztwa wielkiego miasta). Gmina Sicienko, ze względu na dobre warunki rozwoju rolnictwa, do niedawna stosunkowo słabo rozwijała działalności podmiejskie, wskutek czego jest obecnie znacznie słabiej zurbanizowana, niż np. gminy Osielsko, Białe Błota czy Nowa Wieś Wielka. Funkcja podmiejska przejawia się przede wszystkim w rozwoju budownictwa mieszkaniowego o charakterze rezydencjalnym (wysokostandardowe) oraz rozwoju przedsiębiorczości i terenów magazynowo-składowych. Podkreślić jednak należy, że nawet obecnie gmina tylko w bardzo ograniczonym stopniu prezentuje charakter typowy dla obszarów podmiejskich (pod względem charakteru, rodzaju i intensywności zabudowy), choć obserwuje się przesłanki pozwalające przypuszczać, że sytuacja ulegnie zmianie w kolejnych latach.
- Funkcja turystyczno-rekreacyjna. Na terenie gminy zlokalizowano zabudowę o charakterze działkowym i

letniskowym, służącą rekreacji mieszkańców Bydgoszczy. Bliskość miasta powoduje także, że lasy są miejscem penetracji rekreacyjnej. Coraz większe znaczenie turystyczne przybiera Kanał Bydgoski, ze względu na działania związane z aktywizacją szlaku Noteci-Kanału Bydgoskiego (a także Bydgoskiego Węzła Wodnego) dla turystyki wodnej. Znaczenie ekonomiczne funkcji turystycznej jest jednak dla gminy znikome.

- Funkcja związana z ochroną przyrody. Niektóre części gminy wykazują duże walory przyrodnicze i są objęte różnymi formami ochrony przyrody. Południowa część gminy to fragment rozległej doliny rzecznej oraz jej strefy krawędziowej, część północno-zachodnia to fragment rynny lodowcowej, zajętej przez jeziora, część południowo-zachodnia zajęta jest przez kompleks leśny o dużym znaczeniu ekologicznym przede wszystkim dla miasta Bydgoszczy. Zwłaszcza pierwsze z opisanych form, mają specyficzny charakter i dużą wartość przyrodniczą.

W oparciu o obecny stan oraz predyspozycje ustala się następującą funkcję gminy :

- Funkcja podstawowa – rolnictwo i przetwórstwo rolne, w oparciu o optymalne wykorzystanie warunków rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- Funkcja uzupełniająca, a w przyszłości podstawowa – przedsiębiorczość oraz mieszkalnictwo o charakterze podmiejskim.
- Funkcja dodatkowa – działalności specjalistyczne w wybranych miejscowościach, zwłaszcza funkcja turystyczno-rekreacyjna.

4. GŁÓWNE DETERMINANTY ROZWOJU

Główne determinanty warunkujące rozwój gminy, to:

- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Bydgoszczy, warunkujące rozwój funkcji podmiejskich, wpływających na charakter i intensywność zagospodarowania przestrzeni oraz sytuację społeczno-ekonomiczną;
- uzależnienie od Bydgoszczy w zakresie realizacji potrzeb mieszkańców oraz obsługi przedsiębiorczości - sieć osadnicza na terenie gminy jest wyposażona tylko w podstawowe usługi związane z realizacją podstawowych zadań własnych;
- sieć osadnicza gminy jest silnie rozdrobniona - liczba miejscowości jest duża, a liczba ich mieszkańców - niewielka, nawet największe miejscowości są stosunkowo niewielkie, a siedziba gminy koncentruje stosunkowo małą część ogółu ludności gminy (sytuacją typową dla większości gmin jest dominacja siedziby w sieci osadniczej gminy);
- bardzo duże zróżnicowanie fizyczno-geograficzne;
- rolniczy charakter znacznej części gminy, przy czym rolnictwo wykazuje cechy typowe dla obszarów postpegeerowskich;
- wprawdzie ok. 1/5 powierzchni gminy zajmują lasy, ale są one skoncentrowane w jednej części gminy (są częścią rozległego kompleksu rozciągającego się w sąsiednich gminach), a pozostała część gminy jest niemal w ogóle pozbawiona lasów.

CELE I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. STRAGICZNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU GMINY

Przyjmuje się następujące generalne założenia rozwoju przestrzennego gminy, którym podporządkowane będą pozostałe ustalenia niniejszego Studium:

- Rozwój społeczno-gospodarczy, funkcjonalny i przestrzenny gminy Sicienko w kolejnych latach będzie następował pod wpływem sąsiedztwa Bydgoszczy i będzie to podstawowa determinanta rozwoju gminy.

Wpływ Bydgoszczy będzie miał zarówno pozytywny, jak i negatywny charakter dla rozwoju gminy - wśród aspektów pozytywnych należy zauważyć spodziewany wzrost liczby oraz rosnącą jakość życia mieszkańców, poprawiającą się sytuację gospodarczą (między innymi wskutek lokalizacji inwestycji o charakterze podmiejskim na terenie gminy), natomiast wśród konsekwencji negatywnych należy wymienić przede wszystkim rosnącą presję inwestycyjną, niekorzystne oddziaływania na środowisko, zaburzenia ładu przestrzennego oraz rosnące potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej (rosnąca skala zapotrzebowania na zadania własne, w tym także w obszarach dotąd nie zainwestowanych).

- Istotnym uwarunkowaniem rozwoju będzie realizacja na terenie gminy dróg ekspresowych - nr 10 (w relacji wschód-zachód) oraz nr 5 (zachodnia obwodnica Bydgoszczy) - droga nr 10 stanowić będzie oś, wzdłuż której wykształcą się pasma przyspieszonego rozwoju.
- Jak dotąd gmina Sicienko była obszarem o znacznie niższej presji inwestycyjnej, niż inne gminy podmiejskie - zakłada się, że w niedalekiej przyszłości zainteresowanie lokowaniem na terenie gminy działalności mieszkaniowych oraz gospodarczych, będzie wyższe, niż dotąd, jak również wyższe, niż w innych gminach (wykazujących obecnie już symptomy przeinwestowania).
- Polityka przestrzenna gminy prowadzona będzie w oparciu o strefy predestynowane do rozwoju określonych funkcji. W zasadzie (poza wyjątkami polegającymi na kontynuacji istniejącej zabudowy) nie przewiduje się wprowadzania nowego zainwestowania poza wskazane strefy. Ma to na celu ograniczanie i przeciwdziałanie rozpraszaniu osadnictwa oraz koncentrację nowych procesów rozwojowych w obszarach optymalnych pod względem zarządzania przestrzenią gminy (realizacja zadań własnych), a jednocześnie w obszarach, dla których zakłada się duże prawdopodobieństwo powodzenia zamierzeń inwestycyjnych (efektywność planowania - gmina nie będzie sporządzać miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz realizować zadań w zakresie infrastruktury, w obszarach, gdzie szanse powodzenia przedsięwzięć prorozwojowych są zbyt małe - tego typu działania byłyby nieefektywne ze względów ekonomicznych oraz ekologicznych).

2. CEL GŁÓWNY ROZWOJU GMINY

Głównym celem rozwoju gminy jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców. Cel ten będzie realizowany poprzez rozwój społeczny (w tym zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych, zapewnienie możliwości rozwoju mieszkalnictwa oraz rekreacji i wypoczynku) oraz zapewnienie równowagi pomiędzy procesami gospodarczymi, a walorami środowiska przyrodniczego i kulturowego. Zagadnienia ochrony przyrody mają szczególnie duże znaczenie w sytuacji silnej antropopresji typowej dla obszarów podmiejskich.

3. CELE SZCZEGÓŁOWE ROZWOJU GMINY

Realizacji celu głównego służy realizacja następujących celów szczegółowych:

1. Cele dotyczące sfery społeczno-gospodarczej

- poprawa jakości życia mieszkańców w celu osiągnięcia wysokich standardów, oddających aspiracje mieszkańców gminy, realizowana przede wszystkim poprzez:
  - rozwój i podnoszenie jakości usług, w tym zwłaszcza sfery publicznej,
  - stwarzanie warunków do rozwoju gminnej społeczności obywatelskiej,
  - zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania (przede wszystkim poprzez optymalne z punktu widzenia realizacji zadań własnych oraz względów środowiskowych, wyznaczanie terenów pod budownictwo),
  - poprawę jakości przestrzeni wspólnych w miejscowościach,
  - tworzenie warunków do rozwoju działalności rekreacyjno-wypoczynkowych na terenie gminy,
  - zapewnienie bezpieczeństwa publicznego,
- wspieranie rozwoju wielofunkcyjnego, w tym zwłaszcza wykorzystanie podmiejskiego charakteru dla

- rozwoju przedsiębiorczości o małej skali oddziaływań na środowisko,
- wykreowanie gminy na atrakcyjny obszar inwestycyjny, posiadający oferty lokalizacyjne dla różnego rodzaju działalności gospodarczych,
- rozwój lokalnego rynku pracy oraz tworzenie warunków dla pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy,
- tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnego i wysokoefektywnego rolnictwa,
- wprowadzania dodatkowych funkcji pozarolniczych jako instrument budowy efektywnego rolnictwa (odpływ nadmiaru siły roboczej z rolnictwa) oraz dywersyfikacji źródeł utrzymania mieszkańców i bazy ekonomicznej gminy.

2. Cele dotyczące zagadnień ładu przestrzennego i ochrony przyrody oraz środowiska kulturowego

- zapewnienie ładu przestrzennego oraz ochrony walorów przyrodniczych w warunkach wzmożonej presji inwestycyjnej wynikającej z podmiejskiego położenia gminy,
- priorytetowe traktowanie koncentracji osadnictwa, realizowanego przez lokalizację nowej zabudowy w ramach rozwoju przestrzennego istniejących dużych miejscowości, lub też - w przypadku lokalizacji całkowicie nowej zabudowy - poprzez wybór rozwiązań zapewniających koncentrację zabudowy o dużej skali (przeciwdziałanie wyznaczaniu małych powierzchniowo terenów mieszkaniowych, położonych w oddaleniu od istniejącego zainwestowania),
- zapewnienie ładu przestrzennego poprzez estetyzację zabudowy,
- ochrona istniejących zasobów środowiska, w tym zwłaszcza przeciwdziałanie degradacji obszarów szczególnie cennych przyrodniczo - zwłaszcza obszaru pradoliny (Noteci - Kanału Bydgoskiego) oraz rynny „jezior byszewskich”,
- w zakresie ochrony zasobów środowiska - priorytetowe traktowanie zagadnień ochrony wód oraz ochrony krajobrazu,
- poprawa stanu środowiska poprzez uporządkowanie zagospodarowania strefy przybrzeżnej jezior, uporządkowanie gospodarki ściekowej, wprowadzanie proekologicznych technologii grzewczych, ograniczanie negatywnego oddziaływania prowadzonych działalności i istniejącego zainwestowania (mieszkaniowego, usługowego, produkcyjnego, związanego z gospodarką rolną) na środowisko i zdrowie ludzi,
- ochrona zasobów gleb wysokich klas oraz kompleksów leśnych,
- kształtowanie kierunków rozwoju gospodarczego adekwatnych do uwarunkowań przyrodniczych,
- ochrona wartości zasobów dziedzictwa kulturowego oraz stworzenie programu ochrony dóbr kultury.

3. Cele dotyczące zagadnień infrastruktury technicznej i komunikacyjnej

- realizacja dróg ekspresowych S10 oraz S5,
- bezwzględna poprawa stanu dróg gminnych (w pierwszej kolejności zapewnienie dostępu do miejscowości nie obsługiwanych przez drogi wyższej rangi),
- przebudowa i rozbudowa układu dróg krajowych (odcinki, które zostaną wyłączone z przebiegu drogi S10), wojewódzkich i powiatowych, w tym realizacja innych niezbędnych obwodnic i obejść miejscowości,
- realizacja systemu wodno-kanalizacyjnego zgodnie z koncepcją docelowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej w gminie,
- działania na rzecz poprawy funkcjonowania komunikacji publicznej w relacjach: miejscowości gminy - Bydgoszcz,
- działania na rzecz zwiększenia znaczenia linii kolejowej biegnącej przez teren gminy,
- działania na rzecz rozwoju zagospodarowania międzynarodowej drogi wodnej nr 70 (MDW 70) na systemie rzeki Noteć oraz towarzyszących jej kanałów, w tym Kanału Bydgoskiego, mające na celu wykorzystanie drogi do celów transportowych oraz turystycznych.

4. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Zakłada się, iż poszczególne części gminy w wyniku procesów rozwoju przestrzennego zachowają swój obecny charakter lub też zmieniają funkcje i towarzyszące im zagospodarowanie przestrzeni.

Przewiduje się następujące rodzaje zmian stanu zagospodarowania przestrzeni oraz pełnionych funkcji:

- a) obszary dla których przewiduje się zmiany charakteru zagospodarowania i pełnionych funkcji
  - a1) o charakterze inwestycyjnym
    - obszary istniejącej zabudowy miejscowości - z dopuszczeniem uzupełnień, przekształceń i rehabilitacji,
    - obszary predysponowane do rozwoju wielofunkcyjnego - z preferencjami dla rozwoju mieszkalnictwa,
    - obszary predysponowane do rozwoju wielofunkcyjnego - z preferencjami dla rozwoju funkcji gospodarczych,
    - obszary predysponowane do rozwoju wielofunkcyjnego - pozostałe, bez wskazywania preferencji (wariantowo mieszkalnictwo lub funkcje gospodarcze),
    - obszary z predyspozycjami dla rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej,
  - a2) o charakterze nieinwestycyjnym
    - obszary przewidziane do zalesień
- b) obszary dla których nie przewiduje się zmiany charakteru zagospodarowania i pełnionych funkcji
  - obszary przewidywane do zachowania obecnych funkcji i charakteru

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzeni (przedstawione na załączniku nr 4):

- a) adaptowana zabudowa z dopuszczeniem uzupełnień, przekształceń i rehabilitacji
  - obszary zabudowane lub przeznaczone w mpzp pod zabudowę o charakterze mieszkaniowym lub mieszkaniowo-usługowym
  - obszary ogrodów działkowych i zabudowy letniskowej
- b) obszary, w których rozwój zagospodarowania może być realizowany na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju wielofunkcyjnego z preferencjami dla rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowych oraz nieuciążliwych funkcji gospodarczych
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej – rozwój podporządkowany funkcji ochrony przyrody
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju wielofunkcyjnego z preferencjami dla rozwoju funkcji gospodarczych

Ponadto na Załączniku nr 4 wskazano pozostałe obszary z predyspozycjami dla rozwoju wielofunkcyjnego, w których rozwój zagospodarowania będzie możliwy na podstawie mpzp, ale potrzebę sporządzenia mpzp określa się obecnie jako mniej pilną, a ustalenie funkcji dominującej nastąpi na etapie uchwały o sporządzeniu mpzp.

Na terenie gminy, do celów planowania rozwoju zagospodarowania przestrzennego, wyznacza się następujące jednostki planistyczne:

1. Jednostka A - o charakterze podmiejskim (inwestycyjno-osadniczo-rolniczym) - obejmująca południową część gminy (wzdłuż drogi nr 10) oraz południowo-wschodnią; jest to teren lokalizacji działalności o charakterze podmiejskim - zabudowy mieszkaniowej, terenów inwestycyjnych na cele produkcji, składów, itp.; zakłada się także utrzymywanie wysokotowarowej, intensywnej produkcji rolnej poza terenami przeznaczonymi na cele inwestycyjne;

2. Jednostka B (B1 i B2) - o charakterze rolniczo-osadniczym - obejmuje części gminy: centralną (B1) oraz północno-zachodnią (B2), dla których zakłada się utrzymywanie obecnego rolnego charakteru przy podejmowaniu działań na rzecz poprawy jego efektywności; w zakresie osadniczym zakłada się rewaloryzację oraz uzupełnianie istniejącej zabudowy miejscowości, a w znacznie mniejszym zakresie - wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowo-usługowych lub z przeznaczeniem rozwoju przedsiębiorczości (jako kontynuację istniejącej zabudowy miejscowości); w zakresie gospodarki zakłada się rozwój przetwórstwa rolnego i usług na rzecz rolnictwa;
3. Jednostka C - o charakterze ekologiczno-osadniczym - obejmuje teren w granicach obszaru chronionego krajobrazu (Obszar Chronionego Krajobrazu Rynny Jezior Byszewskich) - zakłada się prymat funkcji ochrony przyrody, której podporządkowane zostają funkcje rekreacyjna oraz osadnicza; możliwy jest rozwój budownictwa mieszkaniowego, usług oraz zagospodarowania turystycznego - rozwój zagospodarowania w oparciu o przepisy regulujące funkcjonowanie obszaru chronionego krajobrazu;
4. Jednostka D - o charakterze ekologicznym - obejmuje teren leżący na południe od linii kolejowej Bydgoszcz - Szczecin, a więc Pradolinę Toruńsko-Eberswaldzką; jest to obszar objęty siecią Natura 2000, w dużej części wskazywany jako zagrożony powodzią; teren wyłącza się z możliwości zagospodarowania o charakterze kubaturowym, dopuszcza się realizację zagospodarowania związanego z utrzymaniem drogi wodnej Noteci i Kanału Bydgoskiego oraz realizację zagospodarowania związanego z realizacją funkcji turystyki wodnej;
5. Jednostka E - o charakterze ekologiczno-rekreacyjnym - obejmuje kompleks leśny leżący w południowo-wschodniej części gminy; z wyjątkiem terenu leżącego w rejonie ulicy Kolbego (leżącej w granicach Bydgoszczy) wyłączony z realizacji nowej zabudowy kubaturowej, pełniący funkcje ekologiczne, ochronne (lasy ochronne) i nieuciążliwe dla środowiska funkcje rekreacyjne; wyłączenie z realizacji zabudowy kubaturowej nie dotyczy terenu leżącego w rejonie (w bezpośrednim sąsiedztwie) ul. Kolbego: w obszarach obowiązywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszarach nie będących gruntami leśnymi.

Dla każdej z powyższych jednostek ustala się szczegółowe zasady zagospodarowania.

5. POLITYKA GMINY W ZAKRESIE ROZWOJU WYDZIELONYCH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH

1. USTALENIA OGÓLNE

Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej:

- 1) Rozwój przestrzenny gminy winien być podporządkowany nadrzędnemu celowi, jakim jest zapewnienie wysokiego standardu życia mieszkańców. W odniesieniu do zakresu działalności władz samorządowych dotyczy to przede wszystkim prawidłowej realizacji zadań własnych - a więc głównie dostępności oraz jakości usług sektora publicznego - m.in. administracji, oświaty, zdrowia, opieki społecznej, kultury, sportu, wypoczynku, gospodarki komunalnej, infrastruktury technicznej, itp.
- 2) Przyjmuje się kryterium ekologiczne dalszego rozwoju gminy ze względu na konieczność ochrony środowiska przyrodniczego i jego wzbogacenie, w tym zwłaszcza poprzez :
  - ochronę czystości wód podziemnych i powierzchniowych,
  - ochronę krajobrazu,
  - ochronę i wzbogacenie lokalnych wartości zasobów środowiska przyrodniczego (gleb, ciągów ekologicznych, zalesień i zadrzewień itp.),
  - ochronę lokalnych wartości zasobów środowiska kulturowego (zachowanie historycznych układów przestrzennych wsi, założeń pałacowo-parkowych, obiektów, parków podworskich),
  - prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, przez kompleksowe wyposażenie gminy w

niezbędne urządzenia.

3) Funkcja rolnicza pozostanie bardzo ważną działalnością gospodarczą w gminie. Zakłada się jej rozwój poprzez:

- kontynuację intensywnego rolniczego wykorzystania gruntów o dobrej przydatności rolniczej z poszanowaniem zasad ochrony walorów przyrodniczych, w tym zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, oczek wodnych, cieków, itp.,
- docelowe przekształcenie części obszarów rolniczych na tereny o funkcji mieszkaniowych i gospodarczych ale także na tereny rolniczo-leśne z zachowaniem tendencji zalesienia gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa,
- kształtowanie ładu przestrzennego rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ochronę gleb najwyższych klas, z dopuszczeniem wyłączeń z produkcji w uzasadnionej sytuacji terenów niezbędnych dla rozwoju funkcji gospodarczej i mieszkaniowej ,
- rozwój funkcji towarzyszących - związanych z wielofunkcyjnym rozwojem obszarów wiejskich.

4) Dla działalności gospodarczych przyjmuje się:

- wykorzystanie bliskości miasta Bydgoszcz dla aktywizacji gospodarczej o charakterze podmiejskim, przede wszystkim przez tworzenie atrakcyjnej przestrzeni inwestycyjnej w bliskim sąsiedztwie miasta,
- rozwój inwestycji z zakresu działalności usługowo-gospodarczej i mieszkalnictwa jako uzupełnienie istniejących funkcji,
- lokalizację różnego rodzaju usług, w tym również produkcyjnych, nie powodujących uciążliwości i nie pogarszających stanu środowiska przyrodniczego
- wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej w tym szczególnie porządkowanie gospodarki wodnej i ściekowej.

Przyjmuje się następujące ogólne zasady rozwoju przestrzennego gminy:

- obszary istniejącej zabudowy miejscowości adaptuje się z możliwością dokonywania uzupełnień, przekształceń i rehabilitacji, przyjmując jako nadrzędną zasadę dążenie do koncentracji osadnictwa w największych miejscowościach i przeciwdziałanie rozpraszania zainwestowania - dla obszaru całej gminy ustala się zasadę koncentracji mieszkalnictwa, usług i wytwórczości (w granicach zabudowy wsi lub poprzez ich rozwój przestrzenny, a dla nowo wyznaczanych terenów inwestycyjnych przyjmuje się zasadę ich dużej powierzchni w celu koncentracji procesów rozwojowych i przeciwdziałaniu ich rozpraszaniu następującego poprzez wyznaczanie małych obszarów poza terenami dotąd zainwestowanymi);
- na terenie gminy wskazuje się obszary, które będą podlegać przekształceniom funkcji, a co za tym idzie - stanu zagospodarowania przestrzennego. Rozwój zagospodarowania może odbywać na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Nie są to obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obligatoryjne i wynika z obowiązku sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jednak ze względu na znaczenie dla rozwoju gminy, pożądane jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Nie określa się terminu ich sporządzenia - opracowania w/w planów będzie wynikało z potrzeb i możliwości gminy.
- obszary, dla których zakłada się zmianę charakteru zagospodarowania, dzieli się na:
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju wielofunkcyjnego z preferencjami dla rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowych oraz nieuciążliwych funkcji gospodarczych,
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju wielofunkcyjnego z preferencjami dla rozwoju funkcji gospodarczych,
  - obszary z predyspozycjami dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej w strefie obszaru chronionego krajobrazu (rozwój podporządkowany priorytetowi ochrony przyrody),
  - pozostałe obszary z predyspozycjami dla rozwoju wielofunkcyjnego (ustalenie charakteru na

etapie sporządzania planu),

- na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się nieznaczne korekty granic w/w obszarów (dostosowanie do podziałów geodezyjnych, naturalnych granic, itp.; powyższe korekty nie mogą zasadniczo zmieniać zasięgu obszarów)
- lokalizacja wszelkiego zainwestowania odbywać się będzie z uwzględnieniem uwarunkowań fizjograficznych poszczególnych terenów i uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych;
- zakłada się dalszy rozwój działalności rolniczych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań, jako równorzędnej podstawowej funkcji gminy, przy założeniu promowania wielofunkcyjności, czyli wprowadzaniu pozarolniczych źródeł utrzymania – dotyczy to terenów nie wskazywanych do przekształceń,
- zakłada się lokalizowanie na części obszarów gminy wykorzystywanych rolniczo, działalności turystyczno-wypoczynkowych i agroturystyki, związanych z wypoczynkiem pobytowym oraz rekreacją; na potrzeby agroturystyki możliwe wykorzystanie istniejącej zabudowy zagrodowej,
- zakłada się koncentrację inwestycji z zakresu działalności usługowych i wytwórczych w największych miejscowościach, zwłaszcza w Sicienku, Wojnowie, Strzelewie, Kruszynie, Trzemiętowie, Samsiecznie;
- należy utrzymać istniejącą sieć usług publicznych (prowadzonych przez Gminę) i dążyć do jej wzbogacania poprzez rozwój infrastruktury w innych miejscowościach oraz poszerzanie zakresu prowadzonych instytucji; rozwój infrastruktury należy dostosować do zmian rozmieszczenia zaludnienia (rozój nowej infrastruktury w rejonach znacznych wzrostów liczby mieszkańców);
- zakłada się wzmocnienie funkcji ekologicznych poprzez ograniczanie gospodarki rolnej na terenach nieprzydatnych oraz stopniowe ich zalesianie - dla obszaru całej gminy ustala się zalesianie gruntów o małej przydatności dla rolnictwa zgodnie z ustaleniami opracowania „granica polno-leśna” (opracowanie Wojewódzkiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Bydgoszczy);
- w stosunku do lasów na terenie całej gminy ustala się zachowanie i odtwarzanie walorów lasu poprzez prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej,
- w stosunku do lasów na terenie całej gminy ustala się zakaz lokalizacji zabudowy nie związanej z gospodarką leśną, z wyjątkiem terenów dla których uzyskano zgodę na wyłączenie terenów leśnych z produkcji leśnej oraz z wyjątkiem realizacji dróg publicznych (na podstawie przepisów odrębnych),
- dla obszaru całej gminy ustala się ochronę przed zalesieniami śródleśnych łąk oraz bagien.

2. SZCZEGÓŁOWE USTALENIA DOTYCZĄCE ZASAD POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Niniejsze studium przyjmuje następujące ustalenia szczegółowe:

a) w zakresie osadnictwa i obsługi ludności ustala się:

- zasadę koncentrację mieszkalnictwa, usług i wytwórczości - przy wyznaczaniu terenów pod nową zabudowę należy przestrzegać zasady koncentracji zainwestowania i przeciwdziałania jego rozpraszania – założenie powyższe należy realizować przez:
  - uzupełnianie istniejącej zabudowy miejscowości,
  - wyznaczanie pod nową zabudowę terenów stanowiących kontynuację istniejącej zabudowy,
  - w przypadku terenów wyznaczanych poza terenami istniejącej zabudowy należy przyjąć dużą skalę planowanych przedsięwzięć (unikanie wyznaczania terenów o małej powierzchni i natężeniu, co de facto prowadziłoby do rozpraszania osadnictwa), a decyzja o ich wyznaczeniu powinna być poprzedzona pozytywną analizą szans powodzenia szybkiej realizacji zamierzeń (w przypadku wyznaczania nowych terenów poza obszarami istniejącej zabudowy, powinny się one cechować dużą skalą przestrzenną – tak by same w sobie stanowiły duże jednostki osadnicze, a jednocześnie wysoko powinna być oceniana szansa/zdolność do szybkiej i pełnej realizacji zamierzeń planistycznych – należy przeciwdziałać wyznaczaniu obszarów, które zostaną zagospodarowane tylko częściowo),
- poza obszarami zwartej zabudowy miejscowości wprowadza się ograniczenie lokalizowania

rozproszonej zabudowy nie związanej z rolniczym użytkowaniem obszaru (tj. mieszkalnictwa jednorodzinnego, pojedynczych usług itp.), szczególnie na terenach chronionej rolniczej przestrzeni produkcyjnej określonej przepisami szczególnymi - lokalizowanie nowych siedlisk rolniczych wyłącznie w przypadkach szczególnie społecznie lub ekonomicznie uzasadnionych,

- ustanawia się wieś Sicienko jako miejscowość o największej koncentracji zróżnicowanych usług oraz miejscowości Wojnowo, Strzelewo, Kruszyn, Trzemiętowo, Samsieczno ośrodki uzupełniające, szczególnie predestynowane do utrzymania istniejącej infrastruktury i lokalizacji nowych usług publicznych i komercyjnych,
- w przypadku realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej o dużej skali przestrzennej, każdorazowo należy uwzględnić zagadnienie zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury społecznej, zwłaszcza zapewniania bezpiecznego i komfortowego dostępu do przedszkoli i szkół,
- wskazuje się możliwość realizacji ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego związanego z rekreacją, wypoczynkiem, turystyką wodną, obsługą ruchu krajoznawczego i edukacją ekologiczną - dopuszcza się rozwój ogólnodostępnego i indywidualnego zagospodarowania rekreacyjnego, wypoczynkowego, turystycznego, związanego z obsługą ruchu i związanego z edukacją ekologiczną, zwłaszcza na bazie jezior oraz w strefie doliny Noteci-Kanału Bydgoskiego (wyklucza się tu możliwość realizacji zagospodarowania służącego celom indywidualnym; należy uwzględnić ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i przepisów szczególnych), a także bazy ogrodów działkowych i zabudowy letniskowej

b) w zakresie mieszkalnictwa ustala się:

- adaptację istniejącej zabudowy usługowej, siedliskowej i mieszkalnictwa z dopuszczeniem jej uzupełnienia, wymiany, przebudowy i rozbudowy;
- konieczność dostosowania potencjału instytucji obsługi mieszkańców do rzeczywistego zapotrzebowania – dotyczy to zwłaszcza wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych o dużej skali przestrzennej,
- rozwój mieszkalnictwa, usług i przemysłu na terenach wskazywanych do zainwestowania,
- wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej, w tym szczególnie porządkowanie gospodarki ściekowej oraz stosowanie proekologicznych systemów grzewczych,
- poza obszarami zwartej zabudowy miejscowości wprowadza się ograniczenie lokalizowania rozproszonej zabudowy nie związanej z rolniczym użytkowaniem obszaru (tj. mieszkalnictwa jednorodzinnego, pojedynczych usług itp.), szczególnie na terenach chronionej rolniczej przestrzeni produkcyjnej określonej przepisami szczególnymi,

c) w zakresie rozwoju przedsiębiorczości ustala się:

- preferencje dla lokalizacji tego typu działalności w południowej części gminy, w strefie przebiegu drogi S10, w obszarach łatwo dostępnych z sieci dróg krajowych lub wojewódzkich,
- lokalizacja nowych zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych z zachowaniem istniejących uwarunkowań fizjograficznych, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko oraz tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych,
- obowiązek sporządzania planów miejscowych dla poszczególnych terenów obszaru inwestycyjnego z zachowaniem przepisów szczególnych oraz podstawowej funkcji całego obszaru,

d) w zakresie gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną ustala się:

- przeciwdziałanie wyłączaniu z produkcji rolnej gleb wysokiej przydatności (ograniczanie do przypadków szczególnie uzasadnionych),
- prowadzenie gospodarki rolnej z zachowaniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych i fizjograficznych z zachowaniem ograniczeń wynikających z ochrony istniejących ciągów ekologicznych,

- sukcesywne zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej zgodnie z ustaleniami opracowania „granica polno-leśna” - zalesianie terenów nieprzydatnych dla celów rolniczych, gatunkami drzew występującymi w środowisku naturalnym oraz przy zachowaniu uwarunkowań fizjograficznych obszaru.

3. SZCZEGÓŁOWE USTALENIA DOTYCZĄCE STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Dla poszczególnych stref polityki przestrzennej, niniejsze Studium przyjmuje następujące ustalenia szczegółowe:

a) dla jednostki A

wskazuje się następujący profil funkcjonalny:

- dominująca funkcja – mieszkaniowa (o charakterze podmiejskim) oraz gospodarcza (tereny wytwórczości, rzemiosła, magazynów, składów),
- funkcja uzupełniająca - rolnictwo.

zasady rozwoju i zagospodarowania:

- wskazane jest kompleksowe opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów przeznaczonych pod inwestycje,
- dopuszcza się lokalizację terenów o funkcjach mieszkaniowych oraz gospodarczych poza obszarami istniejącej zabudowy,
- przy wyznaczaniu terenów pod nową zabudowę należy przestrzegać zasady koncentracji zainwestowania i przeciwdziałania jego rozpraszania – założenie powyższe należy realizować przez:
  - uzupełnianie istniejącej zabudowy,
  - wyznaczanie pod nową zabudowę terenów stanowiących kontynuację istniejącej zabudowy,
  - w przypadku terenów wyznaczanych poza terenami istniejącej zabudowy należy przyjąć dużą skalę planowanych przedsięwzięć (unikanie wyznaczania terenów o małej powierzchni i natężeniu, co de facto prowadziłoby do rozpraszania osadnictwa), a decyzja o ich wyznaczeniu powinna być poprzedzona pozytywną analizą szans powodzenia szybkiej realizacji zamierzeń,
- dopuszcza się uzupełnianie, wymianę, rozbudowę, rehabilitację zabudowy w obszarach istniejącej zabudowy,
- nakaz wyposażenia terenów objętych granicami zabudowy w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej, w tym szczególnie porządkowanie gospodarki ściekami i odpadami,
- dopuszcza się realizację elektroenergetycznych linii przesyłowych najwyższych i dystrybucyjnych wysokich napięć.

b) dla jednostki B

wskazuje się następujący profil funkcjonalny:

- dominująca funkcja – rolnictwo
- funkcja uzupełniająca – mieszkaniowa, gospodarcza

zasady rozwoju i zagospodarowania:

- zakaz realizacji nowej zabudowy rozproszonej,
- w szczególnych przypadkach (uzasadniony interes społeczny) dopuszcza się lokalizację terenów o funkcjach mieszkaniowych oraz gospodarczych poza obszarami istniejącej zabudowy – w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- przy wyznaczaniu terenów pod nową zabudowę należy przestrzegać zasady koncentracji zainwestowania i przeciwdziałania jego rozpraszania – założenie powyższe należy realizować przez:
  - uzupełnianie istniejącej zabudowy,
  - wyznaczanie pod nową zabudowę terenów stanowiących kontynuację istniejącej zabudowy,
  - dopuszcza się uzupełnianie, wymianę, rozbudowę, rehabilitację zabudowy w obszarach istniejącej

zabudowy,

- nakaz wyposażenia terenów objętych granicami zabudowy w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej, w tym szczególnie porządkowanie gospodarki ściekami i odpadami,
- dopuszcza się realizację ogólnodostępnej infrastruktury służącej rekreacji i wypoczynkowi,
- dopuszcza się realizację elektroenergetycznych linii przesyłowych najwyższych i dystrybucyjnych wysokich napięć

c) dla jednostki C

wskazuje się następujący profil funkcjonalny:

- dominująca funkcja – ochronna (teren położony w obszarze chronionego krajobrazu),
- funkcja uzupełniająca – rekreacyjno-wypoczynkowa, mieszkaniowa,

zasady rozwoju i zagospodarowania:

- podporządkowanie zasad zagospodarowania przestrzennego zasadom regulującym funkcjonowanie obszaru chronionego krajobrazu,
- zakaz realizacji nowej zabudowy rozproszonej,
- wyznaczanie terenów pod zabudowę - w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla rehabilitacji terenów wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe,
- przy wyznaczaniu terenów pod nową zabudowę należy przestrzegać zasady koncentracji zainwestowania i przeciwdziałania jego rozpraszania – założenie powyższe należy realizować przez:
  - uzupełnianie istniejącej zabudowy,
  - wyznaczanie pod nową zabudowę terenów stanowiących kontynuację istniejącej zabudowy,
- dopuszcza się uzupełnianie, wymianę, rozbudowę, rehabilitację zabudowy w obszarach istniejącej zabudowy,
- nakaz wyposażenia terenów objętych granicami zabudowy w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej, w tym szczególnie porządkowanie gospodarki ściekami i odpadami,
- dopuszcza się realizację ogólnodostępnej infrastruktury służącej rekreacji i wypoczynkowi,

d) dla jednostki D

wskazuje się następujący profil funkcjonalny:

- dominująca funkcja – ochronna (tereny chronione objęte siecią Natura 2000)
- funkcje uzupełniające – rolnicza i rekreacyjna,

zasady rozwoju i zagospodarowania:

- zakaz realizacji zabudowy kubaturowej - w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wyłącznie realizację zabudowy związanej bezpośrednio z pełnieniem funkcji turystycznej na drodze MDW E-70,
- działalności rolnicze podporządkowane zasadom priorytetu funkcji ochrony przyrody,
- możliwość realizacji nieuciążliwego zagospodarowania związanego z funkcją rekreacji i wypoczynku o charakterze ogólnodostępnym, w tym związanego z turystyką wodną,
- możliwość realizacji zagospodarowania związanego z rewitalizacją międzynarodowej drogi wodnej MDW E-70,
- dopuszcza się realizację elektroenergetycznych linii przesyłowych najwyższych i dystrybucyjnych wysokich napięć,

e) dla jednostki E

wskazuje się następujący profil funkcjonalny:

- dominująca funkcja – ochronna (lasy ochronne),
- funkcja uzupełniająca - rekreacyjna,

zasady rozwoju i zagospodarowania:

- w rejonie (leżącej w granicach Bydgoszczy) ulicy Kolbego, w obszarach nie będących gruntami leśnymi oraz w obszarach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej i usługowej,

w pozostałej części jednostki E:

- zakaz realizacji zabudowy kubaturowej nie związanej z gospodarką leśną,
- zasada minimalizowania strat środowiska i zajętości przestrzeni związanych z realizacją drogi ekspresowej S-5 oraz drogi krajowej nr 25,
- możliwość realizacji nieuciążliwego zagospodarowania związanego z funkcją rekreacji i wypoczynku o charakterze ogólnodostępnym,
- dopuszcza się realizację elektroenergetycznych linii przesyłowych najwyższych i dystrybucyjnych wysokich napięć.

WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA. TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

1. WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA

Niniejsze Studium (zgodnie z załącznikiem graficznym do Studium) ustala obszary dla których, ze względu na konieczność stworzenia warunków dla rozwoju gminy, wskazuje się potrzebę sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Realizacja zagospodarowania może w tych obszarach następować na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stąd sporządzenie planów jest niezbędnym warunkiem rozwoju przestrzennego.

Granice obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zostaną ostatecznie określone na etapie podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia w/w planów. Dopuszczalne są korekty granic obszarów oznaczonych na rysunku Studium – możliwe korekty wyłącznie o charakterze technicznym, związane z doprecyzowaniem granic (uwzględnienie naturalnych granic przyrodniczych, własności gruntów, układu drogowego, itp.). Nie dopuszcza się korekt zasadniczo zmieniających zasięgi obszarów wyznaczonych na załączniku nr 4. Dla terenów, dla których sporządzać się będzie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zakres funkcjonalny (w oparciu o załącznik nr 4) oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenu, zostaną ostatecznie określone na etapie sporządzania w/w planów.

Ustala się następujące wskaźniki zagospodarowania:

a) minimalna powierzchnia działek budowlanych:

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej w zabudowie jednorodzinnej – 800 m² (nie dotyczy zabudowy uzupełniającej w obrębie ścisłej zabudowy miejscowości),
- dla zabudowy usługowej realizowanej w zabudowie wolnostojącej – 1000 m²,
- dla zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej – 1500 m²,
- dla zabudowy wielorodzinnej – ustalana indywidualnie w zależności od skali zabudowy, w sposób umożliwiający zachowanie wymaganej powierzchni biologicznie czynnej,

b) maksymalna wysokość zabudowy:

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej w zabudowie jednorodzinnej – do 3 kondygnacji i 14 m,
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – do 5 kondygnacji i 20 m,
- dla zabudowy usługowej – do 3 kondygnacji i 14 m (w jednostce strukturalnej A dopuszcza się 4 kondygnacje i 16 m),
- dla zabudowy przemysłowej oraz urządzeń infrastruktury – ustalana indywidualnie w zależności od przeznaczenia, stosowanych technologii i uwarunkowań,
- wysokość zabudowy realizowanej na terenie jednostki E w sąsiedztwie ul. Kolbego należy dostosować

pod względem wysokości oraz formy i charakteru do zabudowy sąsiedniej (także znajdującej się w granicach miasta Bydgoszcz) – tak by noworealizowana zabudowa tworzyła harmonijną całość z zabudową istniejącą,

c) minimalne wymagane wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 50%,
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – 30%,
- dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej – 40%,
- dla zabudowy usługowej – 30%,
- dla zabudowy produkcyjnej – 20%,
- dla zabudowy magazynowo-składowej – 15%.

Parametry zabudowy nie określone w niniejszym rozdziale i nie wynikające z innych ustaleń Studium, będą określone indywidualnie na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów szczególnych i/lub z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i predyspozycji.

W stosunku do wszystkich nowo realizowanych zabudowań, ustala się wymogi:

- wyznaczenia odpowiedniej do charakteru zabudowy liczby miejsc parkingowych,
- zachowania wysokiej jakości architektonicznej oraz harmonizacji (pod względem wysokości, kubatury, kolorystyki, charakteru i nachylenia dachów) z terenami sąsiednimi,
- stosowania proekologicznych systemów grzewczych dla zaopatrzenia w ciepło nowoprojektowanych budynków,
- ograniczania uciążliwości prowadzonych działalności do granic własnej działki,
- odprowadzania ścieków sanitarnych do kanalizacji sanitarnej z uwzględnieniem etapu przejściowego tj. do czasu zrealizowania kanalizacji sanitarnej,
- odprowadzania do kanalizacji deszczowej wód opadowych z utwardzonych nawierzchni parkingów oraz dróg dojazdowych i placów, po odpowiednim podczyszczeniu z uwzględnieniem etapu przejściowego tj. do czasu zrealizowania kanalizacji deszczowej,

2. TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

Na terenie gminy występują liczne obszary wyłączone z możliwości zabudowy jak :

- lasy, z wyłączeniem terenów zabudowanych Lasów Państwowych i ciągów infrastruktury technicznej i komunikacji; z wyjątkiem terenów dla których uzyskano zgodę na wyłączenie terenów leśnych z produkcji leśnej,
- rezerwat przyrody,
- użytki ekologiczne,
- wody powierzchniowe,
- cmentarze (z wyjątkiem zabudowy służącej wyłącznie realizacji potrzeb związanych z obrzędami religijnymi),
- w strefie 50 m od cmentarzy w przypadku zbiorowego zaopatrzenia w wodę zakazuje się lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z produkcją lub obrotem artykułami spożywczymi,
- strefy uciążliwości obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

Ponadto niektóre tereny rolne, o wysokiej przydatności rolniczej gleb (na mocy przepisów szczególnych) wymagają zgody na wyłączenie z produkcji rolnej.

OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

W polityce rozwoju gminy należy dążyć do poprawy stanu elementów najsilniej zdegradowanych, do których bez wątpienia zaliczają się wody powierzchniowe - zarówno przepływające przez teren gminy cieki, jak też leżące na jej terenie jeziora. Zagadnienie to wymaga współpracy z sąsiednimi samorządami, a sanacja stanu wód jest procesem złożonym i długotrwałym. Ważnym zagadnieniem jest także poprawa lokalnych warunków aerosanitarnych, zwłaszcza w miejscowościach o dużej koncentracji zabudowy. W części gminy (w wielu miejscowościach, w tym także największych) problemem jest hałas i zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego. Niezbędnym zadaniem jest także uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez dalszą realizację sieci kanalizacyjnej wraz z zabezpieczeniem odbioru ścieków. Do czasu realizacji kanalizacji nieczystości płynne należy utylizować bądź w punktach zlewnych oczyszczalni, w oczyszczalniach biologicznych – przydomowych, w dołach, szczelnych i okresowo opróżnionych. W zakresie gospodarki odpadami zakłada się ich segregację i zabezpieczenie odbioru oraz utylizację. Prawo geologiczne nakłada na inwestorów obowiązek uzyskania koncesji na poszukiwanie, dokumentowanie i eksploataowanie wszystkich rodzajów kopalin pospolitych. Podejmowanie decyzji o eksploatacji surowców winno uwzględniać możliwość powstania leja depresyjnego, pogarszającego stosunki wodne na terenach sąsiednich, jak też niebezpieczeństwo degradacji krajobrazu i związany z eksploatacją surowców oraz wzmożony ruch pojazdów i maszyn. Zieleń parków wiejskich wymaga ochrony przed degradacją ich walorów przyrodniczych, krajobrazowych i funkcjonalnych. Ochrony wymagają także wszelkie inne tereny zielone, w tym również remizy śródpolne, zbiorowiska bagienne, torfowiska i gleby pochodzenia organicznego. Niezbędne jest zachowanie trwałości lasów i wykorzystanie ich różnych funkcji. Lasy wymagają także poprawy stanu sanitarnego i maksymalnego ograniczenia procesów degradujących środowisko leśne. Niezbędna jest kontynuacja procesu zalesiania terenów o niskiej przydatności dla rolnictwa, zgodnie z obowiązującymi ustaleniami opracowania "granica polno-leśna". Wszelkie projektowane i przewidywane do realizacji obiekty budowlane winny posiadać duże walory estetyczne i architektoniczne, uwzględniające kompleksowe potrzeby ochrony środowiska oraz lokalne tradycje. Na terenie gminy postuluje się przeprowadzenie szczegółowej waloryzacji zasobów przyrodniczych i kulturowych w celu weryfikacji faktycznego ich stanu i wartości.

Wszystkie działania związane z zagospodarowaniem przestrzennym i szeroko rozumianym rozwojem gminy muszą uwzględniać dążenie do zachowania, wzmocnienia lub odnowy naturalnych zasobów przyrody oraz powinny być realizowane z uwzględnieniem prawidłowości funkcjonowania ekosystemów. W planowaniu przestrzennym wymagane jest uwzględnienie wymogów równowagi ekologicznej pomiędzy elementami naturalnymi i antropogennymi. Powierzchnię ziemi można wykorzystywać jedynie zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem przepisów w ochronie środowiska i ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochrona i kształtowanie systemu obszarów chronionych gminy wymagają podjęcia następujących działań:

- respektowania przepisów odnoszących się do sposobu użytkowania istniejących terenów i obiektów chronionych,
- wprowadzenie do rejestru nowych obszarów chronionych (postuluje się objęcie ochroną w randze obszaru chronionego krajobrazu, obszaru doliny Noteci - Kanału Bydgoskiego),
- eliminacji istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Wymaga to: odprowadzenia większości ścieków komunalnych do systemu kanalizacyjnego i oczyszczalni ścieków, wprowadzenia zakazu likwidacji rowów melioracyjnych, bieżącej konserwacji (oczyszczania brzegów, zapewnienia drożności) rowów melioracyjnych, wprowadzania dolesień głównie lasami mieszanymi o bogatym

- podszyciu leśnym pozwalającymi na magazynowanie większej ilości wody, wprowadzania zadrzewień o płytkim i rozległym systemie korzeniowym, co powoduje powstanie barier biogeochemicznych,
- pielęgnacji istniejących elementów zieleni oraz wprowadzanie nowych rodzimych elementów zieleni zwłaszcza zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (pasy i szpalery drzew i krzewów) - spełniających także rolę wiatrochronną - usytuowanych równoległe do osi korytarzy i ciągów ekologicznych oraz wokół obniżeń wysoczyznowych tzw. „oczek wodnych”,
  - eliminacji istniejących barier ekologicznych (obszarów konfliktowych z punktu widzenia funkcjonowania środowiska) ograniczających swobodną migrację zwierząt np. budowa odpowiedniej szerokości przepustów na ciekach (mostki), drogach, liniach kolejowych; w przypadku lokalizacji większych obiektów kubaturowych sytuowanie ich wzdłuż osi korytarzy i ciągów ekologicznych.

Na terenie gminy ochronie podlegają:

- rezerwat przyrody Kruszyn,
- tereny leżące w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Rynny Jezior Byszewskich,
- tereny leżące w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego,
- tereny leżące w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB 300001) oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Dolina Noteci (PLH 300004) sieci Natura 2000
- użytki ekologiczne,
- parki podworskie,
- pomniki przyrody,
- grunty najwyższych klas bonitacyjnych (klas I-III)
- strefy ochrony ujęć wody

Przepisy szczególne zawierają zasady gospodarowania na terenach objętych ochroną.

Wskazuje się możliwość poszerzenia terenów objętych ochroną. W szczególności należy rozważyć utworzenie obszaru chronionego krajobrazu w Pradolinie Toruńsko-Eberswaldzkiej. Powyższa propozycja wymaga przeprowadzenia szczegółowych analiz mających na celu precyzyjną delimitację (stąd nie została ujęta na rysunku Studium).

Wskazuje się potrzebę przeprowadzenia fachowej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej dla obszaru gminy. Wykonanie takiego opracowania umożliwi dokładne rozpoznanie i wyznaczenie obiektów wymagających ochrony prawnej.

Ustala się następujące szczegółowe działania w zakresie ekopolityki:

- realizację gminnego systemu kanalizacyjnego z zapewnieniem odbioru ścieków,
- realizację indywidualnych oczyszczalni ścieków w obszarach które nie zostaną podłączone do systemu kanalizacji ,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód wskutek działalności rolniczej,
- racjonalne gospodarowanie odpadami z segregacją i zapewnieniem odbioru odpadów,
- ochrona korytarza ekologicznego pradoliny,
- ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych,
- ochronę ujęć wód podziemnych na potrzeby komunalne,
- ochronę powietrza poprzez eliminację tradycyjnych źródeł ciepła na rzecz paliw ekologicznych oraz stosowanie środków technicznych skutecznie redukujących emisję zanieczyszczeń,
- dążenie do wymiany pieców na paliwo stałe na piece zużywające paliwo płynne (olej) lub gazowe,
- wspieranie rozwoju systemów grzewczych bazujących na biomasie, energii słonecznej, energii geotermalnej,
- przeciwdziałanie degradacji walorów krajobrazu, związanych z realizacją masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych, urządzeń przemysłowych, itp. - każdorazowo decyzja o podjęciu realizacji

- inwestycji zawierającej dominanty wysokościowe powinna być poprzedzona analizą wpływu na krajobraz; bezwzględnej ochronie podlega strefa krawędziowa Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej,
- ochronę obszarów o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, poprzez wdrażanie programów promocji rolnictwa ekologicznego oraz ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej,
  - wykorzystywanie zasobów glebowych zgodnie z ich predyspozycjami,
  - zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemów melioracyjnych,
  - kontynuowanie dolesień w powiązaniu z systemem ekologicznym, w oparciu o granicę polno-leśną,
  - propagowanie świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy,
  - ograniczanie hałasu, zanieczyszczeń i zagrożeń bezpieczeństwa wynikających z ruchu komunikacyjnego - w miejscach i obszarach narażonych na duży hałas i zanieczyszczenia oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności związane z ruchem komunikacyjnym, należy przedsięwziąć działania zmierzające do ich ograniczenia metodami administracyjnymi (ograniczenie szybkości, tonażu), technicznymi (oddalenie zabudowy od dróg, ekrany akustyczne, poprawa bezpieczeństwa w miejscach przejść dla pieszych i włączania się do ruchu) i biologicznymi (pasy zieleni izolacyjnej).

OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na terenie gminy obowiązują strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej (przedstawione na rysunku Studium):

- Strefa „A” - strefa pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszary szczególnie wartościowe, do bezwzględnego zachowania. Wszystkie prace powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
- Strefa „B” - strefa ochrony konserwatorskiej obejmująca obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru w skali nowej zabudowy. Uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków winny być przebudowy obiektów zabytkowych, lokalizacje nowych obiektów, korekty układu przestrzennego.
- Strefa „W” - strefa ochrony archeologicznej obejmująca rozpoznane potencjalne obszary występowania stanowisk archeologicznych. Uzgadniane winny być wszelkie prace ziemne projektowane na obszarze strefy.

Ochronie konserwatorskiej podlegają:

- zespoły pałacowo-parkowe,
- zespoły dworsko-parkowe,
- zespoły folwarczne,
- zespoły kościelne,
- zespoły wiejskie,
- zespół młyński,
- parki dworskie.

Dominującymi kierunkami działań w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków, powinna być:

- rewaloryzacja i konserwacja rozumiana jako utrzymanie bądź przywrócenie wartości historyczno-kulturowych z jednoczesnym dostosowaniem do współczesnych standardów cywilizacyjnych w ściśle określonym i wyważonym zakresie. Powyższe dotyczy zarówno zespołów sakralnych jak i zespołów dworsko-parkowych. Obejmować powinno również ich bezpośrednie otoczenie z uwagi na konieczność zachowania historycznych relacji przestrzennych, w tym zwłaszcza utrzymanie urządzeń wspomagających (np. ogrodzeń, kaplic) a także zieleni towarzyszącej w obrębie działek, na których obiekty te są zlokalizowane.
- utrzymanie a tam gdzie jest to możliwe odtworzenie układu kompozycyjnego i hydrograficznego, pielęgnacja i konserwacja z uzupełnieniami ubytków i nowymi nasadzeniami na podstawie

specjalistycznej dokumentacji, sukcesywna likwidacja obiektów i funkcji kolizyjnych - w odniesieniu do parków dworskich,

- pełna ochrona, zwłaszcza przed działalnością inżynierską, budowlaną z zachowaniem istniejącego układu topograficznego oraz sposobu użytkowania - w odniesieniu do stanowisk o własnej formie krajobrazowej (grodzisk).

Ochrona elementów nie objętych ochroną prawną poprzez wpisanie do rejestru zabytków winna być podporządkowana niżej wymienionym działaniom i powinna polegać na:

a) dla zespołów dworsko-parkowych:

- na utrzymaniu jednej własności obejmującej tereny parku i grunty pod dworem oraz sam dwór,
- na przywracaniu (tam gdzie jest to możliwe) jedności władania (własności),
- na odstąpieniu od dalszych parceli,

b) dla obiektów architektury (dworów, obiektów techniki, dawnych szkół, domów mieszkalnych itp.)

- na utrzymaniu istniejącej zabudowy w należyтым stanie technicznym, z dopuszczeniem zmiany funkcji obiektu i podniesieniem standardu wyposażenia techniczno-użytkowego, z zastrzeżeniami dotyczącymi zachowania w maksymalnym stopniu, a tam gdzie jest to możliwe, odtworzeniu historycznej kompozycji obiektu (wysokość, kształt, układ eksponowanych elewacji, kształt dachu, rozmieszczenie, wielkość i proporcje otworów), zewnętrznego detalu architektonicznego, a także dostosowaniu nowej funkcji i nowego programu użytkowego do specyfiki obiektu,
- na zachowaniu, w przypadku remontów, historycznego detalu architektonicznego i wyposażenia wnętrz (o ile występują),
- na zachowaniu historycznych relacji przestrzennych i obiektów wspomagających (np. zabudowa gospodarcza przy szkołach, zabudowa gospodarcza towarzysząca zabudowie siedliskowej) oraz zieleni towarzyszącej w obrębie działek, na których są zlokalizowane,

c) dla parków:

- na utrzymaniu (a tam gdzie jest to możliwe odtworzeniu) układu kompozycyjnego (ukształtowanie powierzchni, aleje, kompozycje zieleni) i hydrograficznego,
- na pielęgnacji i konserwacji zieleni,
- na uzupełnieniu ubytków i nowych nasadzeniach wyłącznie na podstawie specjalistycznych dokumentacji,
- na sukcesywnej likwidacji funkcji i obiektów kolizyjnych,
- na zachowaniu i konserwacji historycznych elementów małej architektury (np. ogrodzeń, bram, itp.),

d) dla zabudowy gospodarczej:

- na utrzymaniu w należyтым stanie technicznym, z dopuszczeniem zmiany funkcji i podniesieniem standardów wyposażenia,
- na dopuszczeniu likwidacji zużytych technicznie lub grożących katastrofą budowlaną obiektów, z zaleceniem lokalizacji nowej zabudowy, dostosowanej gabarytem i lokalizacją do zabudowy likwidowanej,

e) dla elementów małej architektury:

- na ochronie przed dewastacją i bieżących pracach konserwacyjnych, z maksymalnym zachowaniem pierwotnego wyrazu architektonicznego,

f) dla cmentarzy przykościelnych i cmentarzy położonych poza obszarami zabudowy wsi:

- na zakazie lokalizacji obiektów i urządzeń kolidujących z pierwotną funkcją,
- na ochronie zachowanych elementów, uporządkowaniu i podkreśleniu symboliki miejsca, poprzez utrzymanie bądź uczytelnienie zachowanego układu alejek, kwater, ochronę nagrobków, krzyży, zachowanego drzewostanu, likwidację samosiejek, wyłącznie na podstawie specjalistycznego opracowania.

g) na obszarach koncentracji stanowisk archeologicznych nie posiadających własnej formy krajobrazowej występuje konieczność wykonania archeologicznych badań wykopaliskowych poprzedzających procesy

inwestycyjne. Wiąże się to z obowiązkiem wyprzedzającego zawiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o przystąpieniu do przygotowań inwestycji.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W zakresie rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące kierunki i zasady:

- ochrona gleb najwyższej jakości przed przeznaczeniem nierolniczym oraz degradacją wskutek niewłaściwej kultury rolnej,
- w przypadku ważnego interesu społecznego i ekonomicznego gminy, dopuszcza się przeznaczanie na cele pozarolnicze gruntów wysokich klas - wynika to z konieczności zapewnienia terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych w sytuacji powszechnego występowania gleb dobrej jakości w częściach gminy wskazywanych jako atrakcyjne dla rozwoju. Każdorazowo podjęcie starań w kierunku wyłączenia gruntów z produkcji rolnej powinno być poprzedzoną analizą szans powodzenia inwestycji, a decyzja pozytywna powinna dotyczyć tylko zamierzeń, dla których przewiduje się wysokie prawdopodobieństwo powodzenia.
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed erozją,
- wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dostosowaniem kierunków produkcji, jej intensywności, kultury rolnej do walorów i ograniczeń przyrodniczych,
- wyłączanie z produkcji rolnej gruntów o najniższej przydatności, ze względu na bonitację lub szczegółowe warunki położenia (wielkość, kształt, itp.) oraz ich przeznaczanie pod zalesienie lub innego rodzaju użytkowanie nierolnicze (tego rodzaju przeznaczeniem jest również poszukiwanie i rozpoznawanie oraz eksploatacja kopalin pospolitych),
- wdrażanie proekologicznych technologii oraz poprawa standardów sanitarnych produkcji,
- przeciwdziałanie degradacji i zanieczyszczeniu środowiska przyrodniczego,
- poprawa jakości życia ludności rolniczej oraz warunków funkcjonowania gospodarstw, poprzez: przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie restrukturyzacji rynku pracy w celu przechodzenia do działalności pozarolniczych, poprawę jakości wykształcenia, rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa lokalnych produktów rolnych, poprawę wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej, wsparcie dla poprawy jakości i rozbudowy budynków i urządzeń służących produkcji rolnej, wprowadzanie do gospodarstw technologii proekologicznych, wspieranie działań producentów rolnych,
- wspieranie upraw roślin energetycznych.

W stosunku do obszarów leśnych ustala się następujące kierunki i zasady:

- zwiększenie lesistości gminy zgodnie z wyznaczoną granicą polno-leśną,
- zalesianie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa,
- zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ekologicznych,
- poprawa stanu sanitarnego lasów,
- zapobieganie degradacji i zanieczyszczenia lasów,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z organizacją zrębów i nasadzeń.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE ROZWOJU TURYSTYKI I WYPOCZYNKU

Gmina wykazuje umiarkowanie korzystne warunki rozwoju turystyki i rekreacji. Wprawdzie pozbawiona jest szczególnie cennych walorów mogących stanowić podstawę dla rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, jednak bliskość Bydgoszczy, generującej bardzo duże zapotrzebowanie na rekreację i wypoczynek, sprzyja rozwojowi działalności ukierunkowanych na obsługę mieszkańców tego miasta. Nie należy jednak zakładać by

działalności te odgrywały istotną rolę w bazie ekonomicznej gminy oraz jako źródło utrzymania mieszkańców.

Równorzędnym zadaniem jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie zagospodarowania wolnego czasu, realizowane przede wszystkim przez atrakcyjną ofertę gminnych instytucji kulturalnych oraz organizację imprez plenerowych o charakterze masowym (o profilu kulturalnym, kulturowym, sportowym, itp.).

Wskazuje się przede wszystkim na możliwość rozwoju następujących rodzajów tej funkcji:

- wypoczynek sobotnio-niedzielny i urlopowy oraz codzienna rekreacja (w okresie wiosenno-jesiennym) w bazie ogrodów działkowych i zabudowie letniskowej,
- rekreacja związana z turystyką pieszą i rowerową,
- turystyka wędrownicza związana z atrakcyjnością krajobrazową gminy (zwłaszcza części południowej – związanej z doliną i strefą krawędziową),
- edukacja ekologiczna na bazie form chronionych (zwłaszcza ścieżka ekologiczna w rezerwacie w Kruszynie),
- potencjalnie turystyka wodna na szlaku drogi MDW 70 – obejmującym także Kanał Bydgoski,
- agroturystyka i turystyka wiejska.

Rozwój sfery usług turystycznych podporządkowany jest zasadzie ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych i nie może stać w sprzeczności z tymi zasadami.

Ze względu na warunki przyrodnicze i klimatyczne dominować będzie okres aktywności turystycznej w sezonie letnim.

Dla osiągnięcia zamierzonych celów tj. wykorzystania walorów dla rozwoju funkcji turystycznej i wypoczynkowej winny być podjęte następujące ogólne działania:

- realizacja ogólnodostępnego zagospodarowania: wytyczenie, oznakowanie szlaków i tras (pieszych i rowerowych) oraz obiektów turystycznych (np. boiska, place gier, kąpieliska i baseny kąpielowe), zorganizowanie gminnego ośrodka informacji turystycznej,
- działalność promocyjna - publikowanie i sprzedaż folderów, map i plakatów o walorach i atrakcjach turystycznych gminy oraz organizowaniu imprez kulturalnych i sportowych o znaczeniu i zasięgu regionalnym promujących gminę jako obszar atrakcyjny,
- opracowanie szczegółowego programu zagospodarowania wolnego czasu mieszkańców, w tym intensyfikacja organizacji imprez masowych oraz aktywna działalność gminnych instytucji kultury,
- wyposażenie ciekawych krajobrazowo fragmentów gminy w odpowiednie urządzenia pozwalające na właściwą ekspozycję walorów przyrodniczo – kulturowych dla potencjalnych turystów a w szczególności: budowę punktów widokowych, budowę parkingów w potencjalnych miejscowościach turystycznych i przy wybranych punktach widokowych, zabezpieczenie właściwej ekspozycji najciekawszych krajobrazowo fragmentów gminy, wytyczenie nowych szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych.

KIERUNKI ROZWOJU W ZAKRESIE KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

W zakresie komunikacji przyjęto następujące generalne ustalenia:

1. Drogi publiczne w gminie ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie:
  - drogi ekspresowe
  - drogi krajowe
  - drogi wojewódzkie

- drogi powiatowe
  - drogi gminne
2. Drogi w celu określenia wymagań technicznych i użytkowych mają następujące klasy:
    - drogi krajowe - klasa S - droga ekspresowa, klasa GP - drogi główne ruchu przyspieszonego lub klasa G - drogi główne
    - drogi wojewódzkie - klasa G - drogi główne lub klasa Z - drogi zbiorcze
    - drogi powiatowe - klasa Z - drogi zbiorcze (dla dróg 1529C i 1527C) lub klasa L - drogi lokalne (pozostałe drogi powiatowe)
    - drogi gminne - klasa L - drogi lokalne
  3. Ulice leżące w ciągu dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych należą do tej kategorii co te drogi.
  4. Szerokość dróg w liniach rozgraniczających powinna wynosić co najmniej:
    - drogi krajowe klasy S - 50,0 m (wyłącznie w układzie dwujezdniowym – jest to szerokość minimalna, która może zostać skorygowana po opracowaniu dokumentacji projektowej danego odcinka drogi)
    - drogi krajowe klasy G i GP - 35,0 m (w układzie dwujezdniowym lub 25 m w ukł. jednojezdniowym)
    - drogi wojewódzkie klasy G - 25,0 m
    - drogi wojewódzkie klasy Z - 20,0 m
    - drogi powiatowe klasy Z - 20,0 m
    - drogi powiatowe klasy L - 15,0 m
  5. Przebudowa dróg krajowych nr 5 i nr 10 do standardu drogi ekspresowej (klasa S) wraz z towarzyszącą przebudową dróg niższego rzędu w strefie przebiegu drogi ekspresowej. Drogi ekspresowe należy projektować z rezerwą terenową na dobudowę trzeciego pasa ruchu (docelowo układ 2x3). Włączenie dróg niższej rangi do dróg ekspresowych wyłącznie na zasadach określonych w dokumentacji budowy dróg ekspresowych.
  6. Dla drogi krajowej nr 10, Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad zleciła opracowanie studium korytarzowego, studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego oraz materiałów do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na budowę drogi ekspresowej S-10 na odcinku Wyrzysk (woj. wielkopolskie) - Bydgoszcz - Toruń - Blinno (woj. mazowieckie). Zgodnie z obowiązującymi wymogami, materiały te określą wariantowy przebieg przedmiotowej drogi. Planuje się, że wybór ostatecznego wariantu przebiegu przyszłej drogi ekspresowej powinien nastąpić w drugiej połowie 2012 r.
  7. Przebudowa i poprawa standardu dróg wojewódzkich do parametrów drogi GP.
  8. Przebudowa i poprawa standardu dróg powiatowych na terenie gminy w celu dostosowania parametrów geometrii dróg i skrzyżowań oraz nawierzchni do wymogów odpowiadających drogom klasy - Z lub klasy - L oraz zapewnienia wymaganego poziomu bezpieczeństwa.
  9. W pierwszej kolejności należy poprawiać jakość dróg powiatowych zapewniających połączenia z Bydgoszczą lub drogami wyższej rangi (zwłaszcza drogą nr 10) służącymi codziennej komunikacji z Bydgoszczą.
  10. Przebudowa i poprawa standardu dróg gminnych - do właściwych parametrów technicznych i użytkowych przypisanych drogom klasy - L, przede wszystkim zmierzająca do wyrównania i utwardzenia nawierzchni. W pierwszej kolejności działaniami należy objąć drogi gminne zapewniające komunikację z miejscowościami lub przysiółkami które nie są dostępne za pomocą dróg wyższej kategorii.
  11. Rozwój urządzeń komunikacyjnych, obsługujących intensywnie wzrastający ruch drogowy, czyli miejsc obsługi podróżnych (MOP-ów) o funkcji wypoczynkowej lub wypoczynkowo-usługowej wyposażonych stosownie do potrzeb - w parkingi, gastronomię, handel i stację paliw. Lokalizacja MOP wyłącznie w miejscach przewidzianych w dokumentacjach dotyczących dróg ekspresowych.
  12. Należy dążyć do powołania i rozwoju lokalnej komunikacji publicznej o charakterze aglomeracyjnym - zapewniającej regularne połączenia gminy z różnymi częściami miasta.
  13. Realizacja lokalnych dróg rowerowych dla ciągów komunikacyjnych - stwarzających możliwość dojazdów do pracy, szkół, usług, gwarantujących pełne bezpieczeństwo ich użytkownikom oraz celów turystyczno - rekreacyjnych.
  14. Rozbudowa i zmiana organizacji systemu transportu publicznego w celu ułatwienia komunikacji w relacjach: obszar gminy - Bydgoszcz.

15. W komunikacji kolejowej należy dążyć do:
- przebudowy linii mającej na celu podniesienie prędkości podróży,
  - zwiększania liczby połączeń,
  - zwiększeniu bezpieczeństwa w miejscach przecięcia z siecią drogową, poprzez wybudowanie lub unowocześnienie wiaduktów, przejść podziemnych i przepustów, przebudowę istniejących przejazdów, a tam gdzie to konieczne budowę dróg równoległych,
  - zlikwidowania (na stacji i przystanku) barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i rodziców z dziećcami wózkami dzięki budowie podjazdów i wind,
  - zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne poprzez budowę przejść dla zwierząt, urządzeń odstrasżających, ekranów akustycznych i mat wyciszających.
16. W zakresie dróg wodnych i rozwoju transportu wodnego, przyjmuje się następujące ustalenia:
- przebudowa i rozwój zagospodarowania drogi wodnej MDW E-70 (Kanał Bydgoski) w celu osiągnięcia parametrów II klasy technicznej, z możliwością dalszego podnoszenia klasy technicznej
  - przebudowa drogi wodnej Kanału Górnoteckiego,
  - dopuszcza się realizację na terenie gminy przystani turystycznej na Kanale Bydgoskim lub w rejonie połączenia z Kanałem Górnoteckim - realizacja przystani powinna się odbywać w ramach skoordynowanego programu zagospodarowania i rewitalizacji dróg wodnych MDW 70 i Wielkiej Pętli Wielkopolski. W przypadku realizacji przystani należy uwzględnić prymat interesów ochrony środowiska oraz dostosować charakter zainwestowania do zabytkowego charakteru dróg wodnych.

2. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Zaopatrzenie w wodę

W celu zapewnienia właściwego zaopatrzenia gminy w wodę, przyjmuje się następujące ustalenia:

1. Zaopatrzenie gminnego wodociągu w wodę za pomocą istniejących ujęć i stacji uzdatniania wody (stacje wodociągowe w Trzemiętowie, Sicienku, Kruszynie oraz Osówcu).
2. Dopuszcza się unowocześnianie, przebudowę, rozbudowę powyższych ujęć i stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia bezawaryjności oraz właściwych parametrów dostarczanej wody.
3. Zagospodarowanie oraz działalności prowadzone w obrębie stref ochrony ujęć wody - zgodnie z przepisami szczególnymi. Na terenie stref ochrony bezpośrednio: zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęć wody (sugeruje się zagospodarowanie terenu zielenią); odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły przedostawać się do urządzeń służących do poboru wody; ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody odprowadzać poza granice strefy; ograniczyć przebywanie na terenie stref ochrony osób niezatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody.
4. Dopuszcza się sukcesywną rozbudowę systemu wodociągowego w celu pełnej obsługi mieszkańców.
5. Dopuszcza się przebudowy oraz poprawę jakości polegające na wymianie starych odcinków sieci na nowe.
6. Dopuszcza się budowę nowych odcinków dla obsługi terenów przewidzianych pod zabudowę
7. Należy ograniczać realizację ujęć indywidualnych.
8. Na obszarach o braku lub słabej izolacji wód podziemnych należy w stosunku do realizowanej zabudowy, zapewnić możliwość odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacji gminnej oraz wprowadzić bezwzględny zakaz odprowadzania ścieków sanitarnych oraz zanieczyszczonych, szczególnie ropopochodnymi, wód opadowych do gruntu.
9. Tereny w promieniu 50m od cmentarzy, w przypadku zbiorowego zaopatrzenia w wodę, powinny być wolne od zabudowy mieszkaniowej i związanej z produkcją lub obrotem artykułów spożywczych.
10. Na terenie gminy obowiązują ograniczenia wynikające z objęcia jej części strefą ochrony pośredniej wewnętrznej ujęcia wód powierzchniowych Czyżkówko, strefą ochrony pośredniej zewnętrznej ujęcia wód powierzchniowych Czyżkówko (decyzja Wojewody Bydgoskiego OŚ-X-6210/104/98 z dnia 14.12.1998 r. zmieniona decyzją Wojewody Kujawsko-Pomorskiego znak OS-II-6210/08/99 z dnia 4.05.1999 r.) oraz występowania na terenie gminy strefy ochrony infiltracyjnego ujęcia wód pitnych Czyżkówko (Rozporządzenie nr 1/2010 Dyrektora RZGW w Gdańsku z dnia 18.01.2010).

Odprowadzenie ścieków

Na terenie gminy wyznaczono dwie aglomeracje kanalizacyjne:

- a) aglomeracja bazująca na oczyszczalni w Wojnowie obejmuje miejscowości: Wojnowo, Sicienko, Dąbrówka Nowa, Strzelewo oraz północną część wsi Osówiec (tzw. „Stary”)
- b) aglomeracja bazująca na oczyszczalni w Bydgoszczy obejmuje miejscowości: Osówiec (pozostała część) i część Pawłówka.

Przewiduje się kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej obejmujące obszar większości gminy, polegające na odprowadzeniu ścieków do oczyszczalni ścieków w Wojnowie za pomocą sieci grawitacyjno-tłocznej. Wśród szczegółowych działań wskazuje się:

- konieczność realizacji sieci kolektorów umożliwiającej podłączanie kolejnych miejscowości, w tym zwłaszcza obsługa terenów wskazywanych do rozwoju gospodarczego oraz dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej,
- w uzasadnionych przypadkach konieczność realizacji kanalizacji deszczowej wraz z organizacją podczyszczania wód opadowych,
- w przypadku nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, realizacja sieci kanalizacyjnej powinna być działaniem wyprzedzającym, a nie wtórnym, w stosunku do realizacji zabudowy, z uwzględnieniem etapów przejściowych,

W miejscowościach nieobjętych granicami powyższych aglomeracji, zakłada się docelowy rozwój sieci kanalizacyjnej, a do czasu jej realizacji - obsługę w oparciu o wywóz nieczystości do oczyszczalni, a w przypadku zabudowy rozproszonej - w oparciu o oczyszczalnie przydomowe.

Docelowo - po podłączeniu miejscowości Teresin, do sieci gminnej, likwidacja oczyszczalni w Teresinie.

W dłuższej perspektywie dopuszcza się połączenie gminnej sieci kanalizacyjnej z siecią miejską oraz likwidację gminnej oczyszczalni ścieków.

Rozwój sieci powinien być realizowany w oparciu o aktualną koncepcję realizacji gospodarki wodno-ściekowej dla gminy, która powinna określać szczegółowy zakres i harmonogram działań w tym zakresie.

Melioracje

Urządzenia melioracyjne wymagają stałej konserwacji oraz rozbudowy.

W zakresie melioracji przyjmuje ustalenia:

1. Przebudowę i odbudowę istniejącej melioracji.
2. Utrzymanie istniejącej melioracji we właściwym stanie technicznym.
3. Przebudowę i unowocześnianie pomp i innych urządzeń technicznych służących melioracji.

3. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - ENERGETYKA

Istniejący system zasilania energetycznego zabezpiecza aktualne potrzeby gminy. W okresie perspektywicznym wymagana będzie przebudowa i dalsza rozbudowa sieci zasilającej dla odbiorców energii elektrycznej 15 kV, przez budowę nowych stacji transformatorowych sn/nn, oraz linii niskiego napięcia. Lokalizacje nowych linii winny być podporządkowane zasadom ochrony krajobrazu i zasadnego trasowania z uwzględnieniem ochrony obiektów i terenów chronionych ustawowo. Konieczność realizacji nowych inwestycji energetycznych będzie zależna od zapotrzebowania zgłaszanego przez odbiorców.

A. W zakresie infrastruktury elektroenergetycznej przesyłowej dla gminy ustala się:

1. dla sieci przesyłowej:

- realizację linii 400kV ze stacji Bydgoszcz Zachód do stacji Piła Krzewina,

2. dla sieci dystrybucyjnej:

- adaptację istniejącej linii 110kV z GPZ Osowa Góra do GPZ Nakło, przy czym w części wschodniej planowana jest przebudowa tej linii, która będzie się wiązać z rozebraniem i przełożeniem przebiegu fragmentu linii (w okolicach GPZ Osowa Góra),
- realizację linii 110 kV łączącej GPZ Osowa Góra z GPZ Czyżkówko (dopuszcza się wariantowo dwa przebiegi – z wyborem optymalnego w zależności od warunków technicznych realizacji),
- realizację linii łączącej GPZ Bydgoszcz Zachód z istniejącą linią 110 kV (wejście w linię w okolicach Pawłówka),
- realizację linii 110 kV łączącej istniejącą linią 110 kV przez wejście w nią w okolicach Kruszyna do GPZ w Koronowie,
- realizację dwutorowej linii 110 kV łączącej GPZ Łochowice z linią 110 kV GPZ Osowa Góra – GPZ Nakło.

Dla linii napowietrznych wysokich i najwyższych napięć (na terenie gminy dotyczy to istniejących i planowanych linii 110kV i 400kV) obowiązują strefy uciążliwości i pasy technologiczne- zgodnie z przepisami szczególnymi. W pasie technologicznym nie wolno lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przewidzianych na stały pobyt ludzi. Ponadto lokalizację wszelkich obiektów w pasie technologicznym i w jego pobliżu należy uzgadniać z właścicielem linii – PSE Operator S.A. dla linii 400 kV oraz ENEA Operator Sp. z o.o. dla linii 110 kV.

Dla planowanej elektroenergetycznej linii 400kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 70m (po 35m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym). Dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejącej linii. Pod linią nie należy sadzić roślinności wysokiej - zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznym linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów. Wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasu technologicznego linii i w jego najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii. Dla linii elektroenergetycznych musi być zapewniony dostęp w celu wykonania prac eksploatacyjnych.

Lokalizacja obiektów budowlanych lub zmiana sposobu zagospodarowania terenu w odległościach mniejszych od 35 m od osi linii 400kV, 20 m od osi linii WN 110kV oraz w pasie o szerokości po 6,5 m w obie strony od osi linii napowietrznych SN 15 kV lub przebudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej niezależnie od poziomu jej napięcia może nastąpić w uzgodnieniu i na warunkach gestora sieci.

B. W zakresie infrastruktury elektroenergetycznej służącej realizacji potrzeb gminy, ustala się:

- budowę nowych odcinków sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych dla zapewnienia bezpieczeństwa zasilania istniejącej zabudowy oraz zapewnienia zasilania nowowyznaczanych terenów pod zabudowę mieszkaniową i służącą działalnościom gospodarczym,
- realizację stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych, wynikającą ze zwiększonego obciążenia,
- sukcesywną wymianę przestarzałych stacji transformatorowych słupowych typu ŻH 15B na stacje transformatorowe nowej generacji,
- w ramach przebudowy sieci, sukcesywne wprowadzanie sieci kablowych niskiego napięcia, zwłaszcza na terenach zwartej zabudowy.

Z uwagi na mechanizację upraw rolnych, przebieg linii energetycznej o gęstej sieci słupów utrudnia taką formę uprawy. W związku z powyższym widzi się potrzebę przebudowy sieci energetycznej w gminie.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy każdorazowo wystąpić do ENEA Operator Sp. z o.o. z wnioskiem o określenie wstępnego zapewnienia dostaw energii, przedkładając bilans zapotrzebowania mocy pobieranej z sieci. Wskazywane w mpzp stacje transformatorowe Sn/nn powinny

być lokalizowane na wydzielonych działkach geodezyjnych z dostępem z drogi publicznej.

Ze względu na duże rozdrobnienie osadnictwa, względy przyrodnicze (korytarze przelotów ptaków, położenie w obszarze oraz w sąsiedztwie obszarów chronionych w sieci Natura 2000) oraz troskę o jakość krajobrazu, na terenie gminy zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych, z wyjątkiem indywidualnych siłowni przydomowych (w jednostkach A, B1 i B2). W jednostkach A, B1 i B2 po spełnieniu warunków wynikających z przepisów odrębnych, dopuszcza się lokalizację małych indywidualnych siłowni przydomowych produkujących energię na potrzeby własne, o wysokości masztu nie przekraczającej 16 m. Przy lokalizacji ww siłowni niezbędne jest zachowanie strefy odległości od linii elektroenergetycznych (począwszy od linii nn) oraz dróg publicznych - równej wysokości masztu powiększonej o trzykrotność średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej. W przypadku lokalizacji turbiny wiatrowej na wysokości przęsła linii, które nie jest wyposażone w ochronę przeciwdrganiami, wymagane jest wykonanie przez inwestora takiej ochrony - powinna ona być wykonana na podstawie projektu technicznego uzgodnionego z właścicielem linii, staraniem oraz na koszt inwestora.

4. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - GAZOWNICTWO

W zakresie gazownictwa przyjmuje następujące ustalenia

- adaptację istniejącej sieci rozdzielczej gazowej,
- budowę na terenie gminy gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 200 Chełmża - Chełmno - Świecie - Mrocza - wraz ze stacją redukcyjną I stopnia w Sicienku, połączoną z ww gazociągiem łącznikiem,
- dalsza rozbudowa sieci rozdzielczej, po uprzednim opracowaniu koncepcji i programu gazyfikacji gminy,
- po realizacji stacji redukcyjnej I stopnia w Sicienku dopuszcza się dalszy rozwój sieci bądź w oparciu o dwa niezależne systemy bądź poprzez przyłączenie dotychczasowej sieci do sieci obsługiwanej przez nową stację redukcyjną,
- aktualizacja projektu założeń zaopatrzenia gminy w paliwa gazowe,
- w ciągu ulicy Grunwaldzkiej zostanie wykonany gazociąg dn225 (bez strefy uciążliwości) łączący Osową Górę z Czyżkówkiem (gazociąg będzie służył zaspokojeniu potrzeb mieszkańców Bydgoszczy i pośrednio gminy Sicienka),
- połączenie istniejącej sieci gazowej na obszarze gminy Sicieko z planowaną siecią gazową na obszarze gminy Białe Błota.

Dla istniejących i projektowanych gazociągów obowiązują stosowne strefy wolne od zabudowy, których szerokość jest regulowana przepisami szczególnymi.

5. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - CIEPŁOWNICTWO

W zakresie ciepłownictwa przyjmuje się następujące ustalenia:

- obsługa zabudowy za pomocą istniejących systemów grzewczych (z założeniem ich sukcesywnej wymiany i unowocześniania w celu stosowania najnowszych technologii podnoszących efektywność energetyczną, ograniczających zużycie surowców oraz ograniczających emisję zanieczyszczeń) oraz nowych systemów indywidualnych i zbiorczych - we wszystkich nowotworzonych systemach indywidualnych i zbiorczych wymagane stosowanie systemów grzewczych, preferujących paliwa ekologiczne, eliminujące zanieczyszczenia atmosfery,
- docelowo zmiana dotychczasowego sposobu zaopatrywania w ciepło starej substancji mieszkaniowej na rzecz nowoczesnych, ekologicznych systemów grzewczych,
- dopuszcza się tworzenie systemów zbiorczych oraz podłączanie do nich zabudowy mieszkaniowej, podmiotów gospodarczych, instytucji użyteczności publicznej,
- w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy zapewnić możliwość montażu w planowanej zabudowie paneli służących pozyskaniu energii słonecznej (dotyczy ustaleń związanych z kątem nachylenia dachów oraz rodzaje i kolorem pokrycia dachów).

Na terenie gminy należy wspierać rozwój technologii grzewczych opartych na wykorzystywaniu odnawialnych

źródeł energii. Ze względu na szczegółowe uwarunkowania przyrodnicze (w tym łatwość pozyskania surowców), szczególnie pożądane jest wykorzystanie do celów grzewczych oraz podgrzewania wody użytkowej, technologii opartych na spalaniu biomasy, produkcji biogazu oraz indywidualnych systemach solarnych.

6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - TELEKOMUNIKACJA

W zakresie telekomunikacji przyjmuje się następujące ustalenia:

- dalsze unowocześnianie sieci i urządzeń telekomunikacyjnych,
- docelowa wymiana napowietrznych i kablowych linii telekomunikacyjnych na rzecz kabli światłowodowych,
- sukcesywne zwiększanie ilości abonentów telefonicznych (sieci stacjonarnych i komórkowych)
- stwarzanie warunków dla rozwoju usług teleinformatycznych, w tym zwłaszcza poprawa dostępności do sieci Internet oraz rozwój programów e-urząd w administracji publicznej,
- dla ochrony walorów krajobrazowych przy lokalizacji nowych stacji bazowych telefonii komórkowych należy podejmować działania zmierzające do ograniczania degradacji walorów krajobrazu - np. poprzez wykorzystanie innych dominant wysokościowych (już istniejących budowli, infrastruktury, itp.) dla lokalizacji infrastruktury telekomunikacyjnej, wspólne wykorzystywane infrastruktury przez różnych operatorów, lokalizację stacji bazowych w terenach o już obecnie zdegradowanej ekspozycji.

7. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z wojewódzkim programem gospodarki odpadami, gmina Sienko docelowo obsługiwana będzie przez Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych oparty o Kompleks Utylizacji Odpadów w Bydgoszczy, ul. Prądocińska.

Istniejące gminne składowisko odpadów powinno zostać poddane rekultywacji.

Na terenie gminy gospodarkę odpadami należy realizować w pełnej zgodności z postanowieniami cyklicznie aktualizowanego gminnego programu gospodarki odpadami. Dotyczy to zwłaszcza kwestii zbiórki odpadów, ich segregacji oraz postępowania z odpadami innymi, niż komunalne.

OBRONA CYWILNA

Ustala się następujące zasady w zakresie spełnienia wymogów obrony cywilnej:

- wymóg zapewnienia awaryjnego zaopatrzenia w wodę, z zachowaniem warunków przepisów szczególnych,
- wymóg możliwości przystosowania oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego do potrzeb obrony cywilnej,
- wymóg stworzenia możliwości ochrony przed zagrożeniami załóg zakładów, ludności cywilnej, mieszkańców - w ramach zabudowy zakładów pracy, budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych,
- wymóg uwzględniania zasad obrony cywilnej na każdym etapie dokumentacji projektowej zgodnie z przepisami szczególnymi i uwzględniania uzgodnień z organami obrony cywilnej.

ZADANIA CELU PUBLICZNEGO O CHARAKTERZE LOKALNYM

Zadania celu publicznego określa art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. (z późn. zmianami) o gospodarce nieruchomościami. Charakter lokalny mają (w zakresie kompetencji samorządu gminnego) następujące z powyższych zadań:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne i drogi wodne, budowa i utrzymywanie tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, części lotniczych lotnisk oraz służących do kierowania, kontroli, nadzoru i zabezpieczania ruchu lotniczego, w tym rejonów podejść, a także łączności publicznej i

- sygnalizacji; wydzielenie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie;
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

ZADANIA CELU PUBLICZNEGO O CHARAKTERZE PONADLOKALNYM

Tereny dla realizacji zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym obejmują głównie inwestycje dotyczące komunikacji i infrastruktury technicznej. Są to zadania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego (przed nazwą zadania podano jego numer z Planu). Gminy Sicienko dotyczy dosyć duża liczba zadań o znaczeniu wojewódzkim lub krajowym wskazanych w pzpw:

numer zadania	treść zadania
2	ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze
8	budowa drogi ekspresowej S-5
9	budowa drogi ekspresowej S-10
13	przebudowa drogi krajowej nr 80
14	przebudowa drogi krajowej nr 25
21	modernizacja linii kolejowej nr 18
23	modernizacja dróg wodnych
39	opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa
40	realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa w latach 2001-2020
46	opracowanie i ustanowienie planów ochrony dla wszystkich rezerwatów przyrody
47	zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi w tym w dolinie Wisły i dolinie Noteci
111	przebudowa drogi wojewódzkiej nr 243
112	przebudowa drogi wojewódzkiej nr 244
155	przebudowa drogi wodnej Kanał Bydgoski – Gopło – Warta
162	budowa stacji transformatorowej 110/15kV Bydgoszcz Czyżkówko wraz z linią zasilającą 110 kV z GPZ Bydgoszcz Zachód
165	budowa stacji transformatorowej 110/15kV Łochowice wraz z linią zasilającą jako wcięcie w linię relacji Bydgoszcz Osowa Góra - Nakło
176	budowa gazociągu wysokiego ciśnienia Chełmża – Mrocza
195	modernizacja kompleksu 8618 Osówiec

Powyższy wykaz zawiera nazwę zadania, nie rozstrzyga natomiast czy zadanie to pozostaje nadal aktualne. Zadania zapisane w pzpw były sukcesywnie realizowane, częste są też przypadki częściowej ich realizacji (np. przebudowa wybranych odcinków dróg). Tym samym nie jest możliwe jednoznaczne rozstrzygnięcie, które z powyższych zadań straciły już swoją aktualność.

Niektóre z ww zadań dotyczą zagadnień obecnych na terenie gminy, ale zakłada się działania na odcinkach (fragmentach, częściach) leżących poza terenem gminy. Sposób zapisania zadań w pzpw uniemożliwia w niektórych przypadkach jednoznaczne określenie jakiej przestrzennie części danego zagadnienia zadanie dotyczy. Powyższy wykaz jest więc prawdopodobnie szerszy, niż rzeczywiste zamierzenia władz województwa wobec gminy.

Oprócz zadań wymienionych powyżej, do zadań realizujących cele publiczne o znaczeniu ponadlokalnym, zaliczyć należy przebudowę dróg powiatowych oraz funkcjonowanie komunikacji publicznej. Należy także zauważyć działania samorządu województwa zmierzające do rewitalizacji drogi wodnej MDW 70 wraz ze stworzeniem produktu turystycznego na bazie tej drogi (dotyczy drogi wodnej Kanału Bydgoskiego).

OBSZARY, DLA KTÓRYCH ISTNIEJE OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznaczają przepisy szczególne. Plany sporządza się, gdy przewidywane zmiany przeznaczenia nie są sprzeczne z ustaleniami Studium. Ponadto plany miejscowe należy sporządzać w każdym przypadku, gdy mają zastosowanie przepisy szczególne określone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W związku z kreowaniem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz dla realizacji podstawowych potrzeb mieszkańców, pożądaną jest prowadzenie planowej, racjonalnej i spójnej gospodarki przestrzennej, której integralnym elementem jest sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W szczególności na rysunku Studium oraz w rozdziale pt. „Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów” wyznaczono obszary, w których rozwój może opierać się w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (realizacja zagospodarowania na obszarach, dla których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, na podstawie sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Powyższe obszary mają tworzyć przestrzeń rozwojową, przeznaczoną pod rozwój określony na rysunku Studium wg przeznaczenia wskazanego na rysunku Studium (Załącznik nr 4).

Dopuszcza się także, w przypadku pojawienia się uzasadnionej potrzeby, sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poza granicami obszarów określonych powyżej oraz w ramach istniejących terenów zainwestowanych – część z nich wymaga lub w przyszłości wymagać może uporządkowania i/lub realizacji, przebudowy lub rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Należy za nadrzędną zasadę przyjmować założenie o zapobieganiu rozpraszaniu sieci osadniczej, stąd proces planistyczny każdorazowo powinien sprzyjać koncentracji osadnictwa i zainwestowania w największych miejscowościach. Dopuszcza się sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod rozwój zabudowy mieszkaniowej w obszarach nie będących kontynuacją istniejącej zabudowy dużych miejscowości, w sytuacji gdy realizacja ustaleń planu pozwoli na osiedlenie się dużej liczby mieszkańców, a prawdopodobieństwo szybkiej realizacji zabudowy uważa się za duże. Teren taki powinien być dobrze dostępny w sieci drogowej i korzystnie położony w stosunku do lokalizacji usług publicznych, zwłaszcza edukacji. Przy spełnieniu powyższych warunków, teren taki realizuje postulat koncentracji zainwestowania i ludności, gdyż samodzielnie tworzy dużą, skoncentrowaną, obsłużoną w zakresie usług, jednostkę osadniczą.

Granice obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zostaną ostatecznie określone na etapie podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia w/w planów. W tym zakresie rysunek

Studium należy traktować jako „kierunkowy”, a nie ostatecznie przesądzający o granicach terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego - dopuszcza się nieznaczne korekty ustalonych na rysunku granic jednostek, nie zmieniające zasadniczo wyznaczonego przebiegu. Zasady wprowadzania korekt określono w rozdziale pt. „Wskaźniki dotyczące zagospodarowania”. Zakres funkcjonalny terenów dla których sporządzać się będzie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zostanie ostatecznie określony na etapie sporządzania w/w planów (na podstawie Załącznika nr 4).

OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POW. 2000 M KW.

Na terenie gminy nie wyznacza się terenów lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (o pow. sprzedaży pow. 2 tys. m kw.).

OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ ZAGROŻONE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH

Wysoka i stroma skarpa pradoliny stwarza realne zagrożenie ruchami osuwiskowymi. Zagrożenie tego typu było na terenie gminy diagnozowane w latach 70-tych w wykonanym wówczas katalogu osuwisk województwa - wskazywano wówczas okolice Zielonczyna jako obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk. Obecnie opracowanie to należy uznać za mocno zdezaktualizowane. Wobec braku aktualnych danych, zwraca się jedynie uwagę na prawdopodobieństwo zachodzenia tego typu procesów oraz konieczność wykonania badań mających na celu ocenę skali potencjalnych zagrożeń.

Na terenie gminy, w obszarze Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu wyznaczył obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią, związany przede wszystkim z Kanałem Bydgoskim i mniejszymi ciekami płynącymi w dolinie. Obszar ten dotyczy terenów niezamieszkałych i niezainwestowanych. Ryzyko zagrożenia jest tu niezwykle małe. Tereny zagrożone przedstawiono na Załączniku nr 4 za pomocą oznaczeń graficznych oraz symboli literowych ZZ.

Teoretycznie wyższe jest zagrożenie powodziowe w dolinie Brdy, gdzie może wynikać z fali powodziowej będącej skutkiem uszkodzenia piętrzących budowli hydrotechnicznych powyżej granic gminy (na terenie gminy Koronowo). W tym przypadku zagrożone mogłyby jednak być (aczkolwiek zależałoby to od wielkości fali powodziowej) tylko skrajnie wschodnie krańce gminy (o minimalnej powierzchni) - są to tereny leśne, z wyjątkiem dróg (w tym drogi nr 25), pozbawione zainwestowania.

OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

Wobec przestrzeni publicznych ustala się:

- zakaz przekształceń, z wyjątkiem dopuszczenia przekształceń na inne cele tylko w przypadkach wyjątkowych, umotywowanych ważnym interesem publicznym
- utrzymanie wysokiej estetyki
- utrzymanie właściwych standardów technicznych urządzeń i obiektów ogólnodostępnych
- poprawa wyposażenia w infrastrukturę, urządzenia, obiekty służące rekreacji, wypoczynkowi oraz rozwojowi społecznemu
- zachowanie bezpieczeństwa
- w miarę możliwości izolację od terenów służących transportowi i działalnościom gospodarczym
- dopuszcza się (i w miarę możliwości należy to założenie realizować) zwiększanie liczby obiektów przestrzeni publicznych.

OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze wymagać będą grunty klas bonitacyjnych I-III, położone w granicach jednostek, dla których sporządzać się będzie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W zakresie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, dopuszcza się tylko niewielkie wyłączenia gruntów z użytkowania leśnego – związane z realizacją poszczególnych inwestycji – zmiany te mogą mieć charakter tylko „techniczny” (niezbędne dla technicznej realizacji przedsięwzięcia), gdyż żadne z ustaleń Studium nie ma na celu ograniczania powierzchni lub zwartości lasów, jak też osłabiania ich potencjału ekologicznego w inny sposób.

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI

Na terenie gminy nie zachodzi obecnie pilna potrzeba rekultywacji, przekształceń lub rehabilitacji. Wyjątkiem jest rekultywacja gminnego składowiska odpadów komunalnych w Trzemiętówku. Po zakończeniu eksploatacji surowców mineralnych zajdzie konieczność rekultywacji wyrobisk.

GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Tereny zamknięte na terenie gminy Sicienko, stanowią:

- działki położone wzdłuż linii kolejowej Piła - Kutno, obejmujące także budynki stacyjne i niektóre tereny towarzyszące (w obrębach Kruszyn, Kruszyniec, Pawłówek, Strzelewo, Zielonczyn). Zostały ustanowione Decyzją Nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26.09.2005 r. (Dz.U. Ml nr 11, poz. 72 z późn. zmianami);
- tereny resortu obrony narodowej, znajdujące się w obrębach: Dąbrówka, Kruszyn, Osówiec. Zostały ustanowione Decyzją Nr 011/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 28.12.2000 r. (nie ogłoszoną).

Ze względów technicznych granice terenów zamkniętych na rysunku Studium należy traktować jako orientacyjne, a ewentualnej identyfikacji, czy dana działka leży w granicach terenów zamkniętych każdorazowo dokonywać na podstawie aktualnego wykazu terenów zamkniętych, znajdującego się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy.

OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy nie wyznacza się powyższych obiektów lub obszarów.

OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy nie ma pomników zagłady i ich stref ochronnych, wynikających z ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz.U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).